

The logo for the Norwegian Institute of International Affairs (NPI), consisting of the letters 'NPI' in a white, serif font on a dark blue square background.

Årsmelding

Norsk Utenrikspolitisk Institutt 1999

A decorative graphic on the left side of the cover, consisting of a grid of small, light blue squares arranged in a pattern that tapers to the left.

Norwegian Institute
of International
Affairs

Norsk
Utenrikspolitisk
Institutt

A decorative graphic on the bottom right side of the cover, consisting of a grid of small, light blue squares arranged in a pattern that tapers to the right.

Innhold

klikk

4	Innledning
7	Det strategiske instituttprogrammet «Europa – integrasjon og suverenitet» [SIP I]
12	Senter for Russlandsstudier
17	Seksjonen for internasjonal økonomi
22	Det strategiske instituttprogrammet «Kollektiv sikkerhet» [SIP II]
29	Seksjonen for utviklingsstudier
34	Informasjonsavdelingen og NUPIs formidling
38	Administrasjon og økonomi
40	Resultat- og balanseregnskap
42	Bibliografi
55	Konferanser og seminarer
60	NUPIs medarbeidere i 1999

Utgiver: NUPI
Copyright: © Norsk Utenrikspolitisk Institutt 2000

Redaksjon: Birgitte Kjos Fonn, Vibeke Sand,
Eilert Struksnes, Jan Risvik

Tel: 22 05 65 00
Fax: 22 17 70 15
E-post: pub@nupi.no
Internett: www.nupi.no
Adresse: Postboks 8159 Dep. 0033 Oslo
Besøksadresse: Grønlandsleiret 25

Design: Skomsøy & Grønli, Ole Dahl-Gulliksen
Produksjon: Kursiv AS

Innledning: Overblikk over aktiviteten ved NUPI i 1999

Internasjonale forhold spiller en stadig større rolle for en liten og åpen stat som Norge. Samtidig er det internasjonale landskapet blitt mer komplekst og krevende. Før var internasjonal politikk lagt i visse rammer, gjerne omtalt som den internasjonale orden, karakterisert ved en bestemt fordeling av makt mellom statene. Etter den kalde krigens slutt har det internasjonale landskapet vært i jevn endring, både politisk, økonomisk og teknologisk. Forskere så vel som andre må forholde seg til det særpregede ved raske forandringer og de faktorene som driver dem.

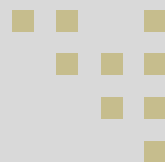
NUPIs forskning faller i to kategorier. Den ene gjelder spørsmål av særlig betydning for norsk utenrikspolitikk og norske selskaper, vi påtar oss også oppdrag for næringslivet. Den andre er internasjonalt orientert og gjelder flernasjonalt og transnasjonalt samkvem, og tar opp spørsmål som behandles i blant annet FN, EU, WTO, NATO og OSSE. I tillegg kommer informasjonsvirksomheten. NUPI har informasjon som ett av sine to hovedformål.

NUPI er med sine 63,8 årsverk og nærmere 80 medarbeidere det største utenrikspolitiske instituttet i Norden. Gjennom åtte bøker, over 120 forsknings- og utredningsarbeider og en lang rekke formidlingsarbeider og bidrag i aviser og etermedier har instituttets medarbeidere satt sitt preg på utenrikspolitisk forskning og debatt i og utenfor Norge. Ikke minst gjaldt dette under Kosovo-krisen våren 1999.

Tidsskriftet *Internasjonal Politikk* hadde i 1999 et abonnenttall på rundt 1550. Omkring 130 av abonnentene befinner seg utenfor Norge. Det mer spesialiserte *Forum for Development Studies* hadde ved utgangen av året anslagsvis 650 abonnenter. Instituttet har en omfattende seminar- og konferansevirksomhet, både for forskere og brukere av forskning.

Instituttet har en høy kompetanseprofil. Tretten av instituttets medarbeidere i 1999 hadde doktorgrad, mens elleve arbeidet med sine avhandlinger. Også 1999 var preget av fornyelse og foryngelse av NUPIs stab.

De to strategiske instituttprogrammene, *Europa – integrasjon og suverenitet* (SIP I) og *Kollektiv sikkerhet* (SIP II), ble videreutviklet i 1999. For SIP IIs vedkommende dreide store deler av forskningen seg om spørsmål vedrørende internasjonal intervensjon og maktbruk i interne konflikter

samt om internasjonal bistand til fredsprosesser etter kriger og konflikter. Kosovo – både under og etter fjorårets krise – ble et naturlig midtpunkt for dette arbeidet i 1999 ettersom begivenhetene her aktualiserte nesten hele bredden av programmets faglige interessefelt.

SIP I tar for seg de utfordringene som integrasjonen i Europa byr på i årene som kommer, blant annet hva angår nasjonalstatens rolle i et nytt og integrert Europa. Programmets fire komponenter er politisk integrasjon, internasjonal økonomi, geopolittikk og internasjonal kriminalitet. *Senter for Russlandsstudier*, som er en del av SIP I, er i dag det største miljøet for Russlandsforskning i Norge. Det arbeider både med russisk innenriks- og utenrikspolitikk og med forbindelsene mellom Russland og Norge etter den kalde krigen.

En egen seksjon for *internasjonal økonomi* går i dybden på spørsmål omkring økonomisk integrasjon, globalisering, økonomisk vekst, internasjonal handel og handelspolitikk, multinasjonale selskaper, teknologi, internasjonal økonomisk kriminalitet og miljø. Gjennom *Seksjonen for utviklingsstudier* opprettholder NUPI et fokus på Nord-Sør-spørsmål, med vekt på bistandsanalyser.

I tråd med formålsparagrafen er forskningsbasert informasjon og formidling viktig for NUPI. NUPI fortsatte i 1999 å utvikle sine nettsider. Artikkelserien *Hvor hender det?* (HHD) retter seg primært mot skoleverket, men har også mange abonnenter i nyhetsmediene og allmennheten for øvrig. På grunn av økt konkurranse falt opplaget i 1999 fra 6000 til 5000. Mot slutten av 1999 fikk imidlertid både nettstedet og alle NUPIs publikasjoner en ny og enhetlig grafisk profil. Med den nye profilen har HHD fått en mer tilgjengelig og brukervennlig form, samtidig som sidetallet ble fordoblet og muligheten dermed økt til å belyse aktuelle temaer med flere virkemidler. Vi arbeider derfor med å øke abonnenttallet igjen.

25 skoleklasser besøkte instituttet i 1999 for å høre foredrag om utvalgte emner innenfor instituttets kompetanseområde.

Vi har i 1999 videreført arbeidet med å styrke den eksterne inntjeningen, og som i 1998 utgjør basisbevilgningen fra KUF ca. 40%. Økonomien må alt i alt anses som god, med en egenkapital på vel 3 mkr.

Til tross for at denne rapporten er forholdsvis omfattende, gir den bare et riss av aktivitetene ved NUPI i 1999. I tillegg til årsmeldingen er det utarbeidet en oversikt over de enkeltes forskeres aktiviteter til internt bruk.

Styret

Faste medlemmer

Åge Danielsen [leder], *direktør*
Jon Ivar Nålund, *int. sekretær*
Kristi Anne Stølen, *professor*
Kjersti Klæboe, *rådgiver*
Jan Tore Holvik, *eksp. sjef*
Dagfrid Hermansen, *bibl. leder*
Kari Karamé, *forsker*

Personlige varamedlemmer

Cathrine Løchstøer, *red. sjef*
Lauri Karvonen, *professor*
Raino Malnes, *professor*
Jon Fitje, *rådgiver*
Aud Kolberg, *underdirektør*
Jens Chr. Andvig, *forsker*
Svein Melby, *forsker*

Sverre Lodgaard, *direktør (ex officio)*

Det ble avholdt fire styremøter i 1999

Formål

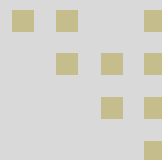
Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) har som formål å bidra til økt innsikt i mellomfolkelige spørsmål ved å drive forskning og utredning og ved å spre informasjon om internasjonale forhold.

Instituttet skal selv bygge opp og vedlikeholde kompetanse på områder av sentral betydning for norsk utenrikspolitikk. Instituttet har en fri og uavhengig stilling i alle faglige spørsmål.

Oppgaver

Instituttet skal

- ▼ selv ta initiativ til forskning og utviklingsarbeid innenfor sitt ansvarsområde
- ▼ påta seg oppdrag fra offentlige myndigheter og private og offentlige organisasjoner
- ▼ formidle forskningsresultater og forskningsbasert informasjon både til særskilte brukergrupper og allmennheten
- ▼ gjennom samarbeid med aktuelle brukere bidra til at resultatene blir nyttiggjort i samfunnet
- ▼ gjennom samarbeid med norske og utenlandske forskningsinstitusjoner og fagmiljøer arbeide for et høyt faglig nivå, og medvirke til kompetanseutvikling og rekruttering.

Det strategiske instituttprogrammet «Europa – integrasjon og suverenitet» [SIP I]

Bakgrunn

Dette strategiske instituttprogrammet ble offisielt lansert i august 1998. Programmet er et flerfaglig forskningsopplegg med fokus på de utfordringer som integrasjonen i Europa vil stille Norge overfor i årene som kommer. Grunnleggende utfordringer knytter seg til nasjonalstatens rolle i nye europeiske samarbeidsformer, til strukturendringene i europeisk og internasjonal økonomi og til overgangen fra blokk- og alliansepolitikkenes delte Europa til et mangesidig europeisk sikkerhets- og samarbeidssystem. Programmets fire komponenter er *politisk integrasjon*, *internasjonal økonomi*, *geopolitikk* og *internasjonal kriminalitet*. Gjennom å utnytte NUPIs flerfaglige kompetanse kan programmet belyse de viktigste aspekter ved europeisk integrasjons- og samarbeidspolitik; både økonomisk politikk (EØS/EF/ØMU), utenriks- og sikkerhetspolitikk (FUSP) og retts- og indrepolitikk (RIP). De fleste elementene i programmet er relatert til aktuelle utfordringer samtidig som de har en grunnforskningskomponent. Programmet oppmuntrer til doktorgradsarbeider.

Aktiviteten i 1999

Programmets ledelse består av Anders C. Sjaastad, koordinator, og Arne Jon Isachsen og Walter Carlsnaes, som er ansatt i 20%-stillinger. Seminarserien om europeisk integrasjon er videreført i 1999.

Utover å ha hatt ansvaret for en stor del av seminarserien i 1999 og aktivt utvirket kontakter med andre institutter i Oslo og Norden, har Walter Carlsnaes satt i gang et treårs internasjonalt prosjekt som bærer tittelen *European Foreign Policy*. Carlsnaes har dessuten vært hovedveileder for Pernille Rieker og representert NUPI i ulike sammenhenger (København, Helsinki, Stockholm og Barcelona).

Martin Sæter har i 1999 arbeidet på NUPI to-tre dager i uken med forskning, veiledning og informasjon innenfor SIP-området. Forskningsarbeidet

har konsentrert seg om europeisering av sikkerhetspolitikken, EU-utvidelse og traktatmessig og institusjonell utbygging av EU. Sæter har i løpet av året publisert blant annet rapporten *Europeisering av sikkerhetspolitikken: NATO og OSSE i EU-prosessens gravitasjonsfelt* og bidratt med artikkelen «The Place and Role of Turkey in the Perspective of EU Enlargement» til NUPI-boken om *Turkey in a Global – Local Perspective* som vil bli publisert i april/mai 2000. Pernille Rieker, som ble ansatt som doktorgradsstipendiat ved årets slutt i 1998, har i 1999 arbeidet videre med sin avhandling. Temaet for avhandlingen er integrasjon og sikkerhet, og hensikten med prosjektet er å belyse hvordan den europeiske integrasjonsprosessen fungerer som et sikkerhetspolitisk system i Europa.

Iver B. Neumann har publisert en rekke arbeider i året som gikk, herunder boken *Uses of the Other. The 'East' in European Identity Formation*, University of Minnesota Press, Borderline Series. Neumann er også redaktør for det nordiske tidsskriftet *Cooperation and Conflict*.

Forskning omkring økonomisk integrasjon i Europa har fokusert på det monetære området. Artikkelsamlingen *Euroen og den norske kronens skjebne* består av 14 artikler, og gir en bred dekning av de pengepolitiske utfordringene man står overfor, både i euro-området og i Norge. Professor Barry Eichengreen ved Berkeley University samt ledende norske forskere og sentralbankfolk har gitt nyttige bidrag til boken.

Studier av ØMU-prosessen er også hva doktorgradsstipendiat Ole Bjørn Røste arbeider med. Videre har stipendiat Øystein Sjølie studert konjunkturbølger i Norge sammenlignet med euro-landenes, for på den bakgrunn å kunne si noe om norsk «egnethet» som euro-land. Dette spørsmålet har også Arne Jon Isachsen drøftet i flere arbeider, blant annet sammen med Espen Moen ved Handelshøyskolen BI.

Økonomigruppen har lagt mye vekt på feltet globalisering, og virkninger av friere kapitalbevegelser internasjonalt er drøftet i flere arbeider.

Forskning om globalisering og integrasjon er et hovedfelt for Seksjonen for internasjonal økonomi ved NUPI, og er en viktig del av aktiviteten i SIP I. De aktuelle prosjekter er nærmere omtalt i avsnittet om økonomiseksjonen. Stikkord om aktiviteter i 1999 som er særlig relevante for SIP I er:

- ▼ Boken *The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth* (red. Jan Fagerberg, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen,

se også under Seksjonen for internasjonal økonomi) markerte avslutningen på et fireårig felleseuropeisk forskningsprosjekt finansiert av EU-kommisjonen, NUPI og Norges forskningsråd.

- ▼ Forskning om Russland og det tidligere Sovjetunionen omfattet i 1999 Per Botolf Maurseths analyse av russiske regioner, og Jens Chr. Andvigs studie av korrupsjon i Azerbajdsjan og det tidligere Sovjetunionen. Nevnes kan også Arne Melchiors aktivitet som rådgiver og styremedlem i EERC – en organisasjon som finansierer og fremmer utviklingen av russisk forskning på økonomiområdet.
- ▼ Innenfor prosjektet *Globalisering, innovasjon og klyngedannelser*, som er finansiert av Norges forskningsråd og utført i samarbeid med TIK (Senter for teknologi, innovasjon og kultur, Universitetet i Oslo) og STEP-gruppen, er det utført forskning med spesiell relevans for europeisk integrasjon. Dette gjelder Maurseths forskning om vekst-

Europeisering av sikkerhetspolitikken

Siden 1950-årene har en i sikkerhetspolitisk analyse kunnet skjelve mellom et EF/EU-sentrert, et atlantisk og et alleuropeisk europeiseringsperspektiv. Det første er knyttet til den etter hvert svært omfattende europeiske integrasjonsprosessen. Det andre gjelder en tyngdeforskyvning innenfor NATO i retning av en mer likeverdig europeisk rolle. Det tredje relaterer seg til forsøkene på å organisere sikkerheten gjennom en ramme som omfatter alle europeiske

land, dvs. også Sovjetunionen/ Russland, på formelt likeverdig basis. Dette var blant annet et hovedhensyn bak KSSE/OSSE.

Gjennom den forestående EU-utvidelsen til ti sentral- og østeuropeiske land pluss Malta, Kypros og med tiden også Tyrkia vil EU langt på vei bli en alleuropeisk union, særlig i betraktning av den «fellesstrategien» for Russland som ble vedtatt på Kölnmøtet i juni 1999. NATO har også knyttet bånd østover. Men mens EU-

utvidelse hilses velkommen også av Russland, er en eventuell ytterligere NATO-utvidelse et meget kontroversielt spørsmål i forholdet til Russland. Det har utviklet seg en slags rivalisering mellom EU og NATO.

Gjennom utvidelsen vil antallet av EU-land som ikke er NATO-medlemmer, øke sterkt. Følgelig vil også behovet for å utforme en sikkerhetsplattform som er felles for samtlige EU-stater og som samtidig er ikke-diskriminerende med hensyn til militære

sikkerhetsgarantier, måtte antas å øke tilsvarende.

Diskusjonen omkring integrasjonen av VEU i EU peker i en slik retning. I forbindelse med den nye traktatkonferansen (IGC 2000) foreligger det konkrete forslag om at EU også skal ha et territorielt ansvar for alle medlemslandenes sikkerhet. Et viktig skritt i denne retning kan eventuelt skje ved at den gjensidige forsvarsgarantien som ligger i VEU's artikkel V, kan bli «konvertert» til

forskjeller mellom europeiske regioner, Henrik Wiigs studie av omfanget av globaliseringsprosessen, Leo Andreas Grünfelds analyse av teknologispredning gjennom multinasjonale selskaper, samt Melchiors forskning om økonomisk geografi.

John Kristen Skogan har arbeidet med et prosjekt om norsk sikkerhetspolitikk og om utviklingen i NATO. Svein Melby har i 1999 arbeidet med hovedvekt på videreføringen av prosjektet *Amerikansk forsvarspolitik*. Arbeidet har vært konsentrert om en oversiktsstudie om den såkalte *Revolution in Military Affairs* (RMA) og vil bli publisert i 2000. Sverre Lodgaard har drøftet trusselforestillinger i norsk sikkerhetspolitikk på oppdrag fra Forsvarsstudien 2000. Han har også skrevet om kjernevåpenspredning og ikke-spredningsspørsmål.

en unionsgaranti som gjelder for samtlige EU-medlemmer, uavhengig av NATO-medlemskap. Siden høsten 1998 har det i EU skjedd en rask utvikling i retning av å gi EU en selvstendig militær evne med tanke på krisehåndtering.

Gjennom Det europeiske råds vedtak i Köln og Helsinki i 1999 om opprettelse av en «krisereaksjonsstyrke» på ca. 60 000 mann innen utgangen av år 2002 har unionstraktatens bestemmelser om en egen og selvstendig

militær kapasitet fått konkret innhold. Utviklingen av en europeisk identitet på dette området (ESDI) skjer nå i tilknytning til EU og ikke til Vestunionen (VEU) og NATO. VEU blir fullt integrert i EU innen utgangen av 2000. Det er EU selv som bestemmer om det skal settes i verk en EU-ledet militær krisereaksjon, og i tilfelle om denne skal skje uten eller med bruk av NATO-midler. USA, med sterk støtte blant annet fra Norge, ønsker at spørsmålet om bruk av en EU-

ledet styrke i alle tilfeller først skal forelegges NATO. Men det er lite som tyder på at dette standpunktet får gjennomslag.

For Norge reiser denne EU-sentrerte «europisering» av sikkerhetspolitikken vanskelige avveiningsspørsmål. På den ene siden tilsier landets nære tilknytning til EU en nærmest mulig tilknytning også i sikkerhetspolitikken. På den andre siden skaper det norske ikke-medlemskapet et tilsynelatende enda

sterkere behov for å betone og styrke det bestående sikkerhetspolitiske grunnlaget i NATO. Ifølge Helsinki-vedtakene av desember 1999 skal de seks europeiske NATO-medlemmene som ikke er medlemmer i EU, få såkalt «passende» former for tilknytning til det militære samarbeidet i EU. Det gjør ikke saken enklere for Norge at fire av disse seks landene – Polen, Tsjekia, Ungarn og Tyrkia – er medlemskapskandidater i EU.

Tore Bjørgo har i 1999 fullført og utgitt boken *Vold, rasisme og ungdomsgjenger: forebygging og bekjempelse* (i samarbeid med Yngve Carlsson, NIBR). Han er også medforfatter av rapporten *Forskning om vold* etter oppdrag fra Norges forskningsråd. Rapporten gir kunnskapsstatus og prioriteringer for et nytt forskningsprogram om vold som starter opp i 2000. I samarbeid med tre forskere fra NIBR og Anila Nauni fra NUPI har han utarbeidet et treårsprosjekt om *Gjenger i storbyer*, som har fått en bevilgning fra NFR på 4 millioner fra år 2000. Prosjektet inngår i det såkalte Eurogang-samarbeidet – et opplegg for komparative studier av voldelige gjenger og ungdomsgrupper i Europa og USA.

Innenfor feltet geopolitikk har Senter for Russlandsstudier arbeidet med prosjekter knyttet til utviklingen i russisk utenriks- og sikkerhetspolitikk, herunder de bilaterale forbindelsene med Norge. I tillegg har senteret gjennomført flere prosjekter om russisk innenrikspolitikk (se nærmere under Senter for Russlandsstudier).

Ledelse Walter Carlsnaes, Arne Jon Isachsen, Anders C. Sjaastad

Medarbeidere Jens Chr. Andvig, Tore Bjørgo, Helge Blakkisrud, Christina Brookes, Jørn Buø, Jan Fagerberg, Geir Flikke, Jakub M. Godzimirski, Leo Andreas Grünfeld, Bård Narve Harstad, Liv Høivik (programsekretær), Per Botolf Maurseth, Svein Melby, Arne Melchior, Anila Nauni, Iver B. Neumann, Brynjulf Risnes, John Kristen Skogan, Johnny Skorve, Louis Skyner, Martin Sæter (pensjonert), Ståle Ulriksen, Henrik Wiig

Doktorgradsstipendiater Pernille Rieker, Ole Bjørn Røste

Studentstipendiater Thomas Devold, Tom Eikrem, Hege Haaland, Amit Shirvastava, Øystein Sjølie, Bård Vegard Solhjell, Kjetil Telle, Guri Tyldum, Jostein Vik, Julie Wilhelmsen

Sivilarbeidere Christian Kjelstrup, Lars Svindal, Indra Øverland

Senter for Russlandsstudier

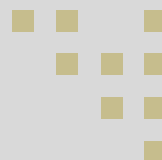
Bakgrunn

De endrede forutsetningene for europeisk utenriks- og sikkerhetspolitikk og de økte kontaktene mellom Russland og Norge etter den kalde krigen har ført til et økende behov for innsikt og kompetanse om Russland og russiske forhold i Norge. For å møte dette behovet ble Senter for Russlandsstudier opprettet sommeren 1995 med støtte fra Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet.

I dag er Senter for Russlandsstudier det største miljøet for Russlandsforskning i Norge. Senteret er i det alt vesentlige eksternt finansiert. Langsiktig kompetanseoppbygging prioriteres. Av de seks forskerne knyttet til senteret i 1999 hadde to doktorgrad og ytterligere tre var i gang med doktorgradsprogrammer. Kompetanseoppbygging på Russlandsstudier ivaretas også gjennom studentstipendier til hovedfagsstudenter. To hovedoppgaver ble ferdigstilt i 1999, og to er under arbeid.

For øvrig legges det opp til kompetanseoppbygging gjennom nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidet med Fridtjof Nansens Institutt om forskning på Nordvest-Russland ble videreført i 1999 og vil etter planen resultere i en felles bokutgivelse i 2000. På nordisk nivå deltar senteret i en fellesnordisk satsning innen Russlandsforskning. Senteret har et treårig samarbeids- og utvekslingsprogram med det russiske Institutt for humaniora og politiske studier i Moskva. Programmet omfatter blant annet en hospitantordning for yngre russiske forskere ved senteret og har også bidratt til å styrke senterets regionale kontaktnett i Russland. Flere andre prosjekter, deriblant to ulike nordisk-russiske nettverk, er under vurdering.

Etter fire års drift har det i 1999 blitt foretatt en faglig evaluering av senteret. Resultatet vil foreligge i begynnelsen av år 2000.

Aktiviteten i 1999

Forskningen ved Senter for Russlandsstudier faller i hovedsak innenfor tre kjerneområder:

Russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk

Forskning på russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk har vært et hovedsatsningsområde. Senteret søker å bygge opp kompetanse på russisk utenrikspolitikk generelt og utviklingen av de bilaterale relasjonene mellom Norge og Russland spesielt. Jakub Godzimirski har redigert en bok om gamle og nye aktører i russisk utenrikspolitikk (*New and Old Actors in Russian Foreign Policy*). Han er også i ferd med å avslutte et prosjekt om *russisk utenrikspolitikk overfor det nære utland* som tar for seg ulike konflikter i det post-sovjetiske området (Krim, Transdnjestr, Kaukasus m.fl.). Senterets militærstipendiat, Jørn Buø, har tatt for seg enkelte av de samme problemområdene i sin studie av russisk deltakelse i internasjonale fredsbevarende operasjoner innenfor SUS. Iver B. Neumann har arbeidet videre med problemstillinger knyttet til Russlands forhold til Europa, blant annet i artikkelen «Representation and State Action: The Case of Russia's Place in Europe» (*Journal of International Relations and Development* 2 (3): 263-87).

Nye og gamle aktører i russisk utenrikspolitikk

Russisk utenrikspolitikk har vært gjennom en brytningstid på 1990-tallet. Tidligere ble utenrikspolitikken til innenfor rammen av en hierarkisk og monolitisk struktur. I dag utfordres tradisjonelle utenrikspolitiske beslutningstakere av stadig nye aktører. Utenrikspolitikken preges derfor av dragkampen mellom

forskjellige interessegrupper som til dels bruker den utenrikspolitiske arena for å forfølge egne interesser, interesser som ofte er i konflikt med Russlands interesser som stat. Den manglende koordineringen av utenrikspolitikken både innenfor og utenfor regjeringen skaper en spenning og usikkerhet som gjør analyser

av russisk utenriks- og sikkerhetspolitikk vanskelig.

For å få en bedre forståelse av hvilke sentrale aktører som påvirker utenrikspolitikken, og dynamikken mellom dem, inviterte Senter for Russlandsstudier noen av de fremste russiske og europeiske eksperter på dette feltet til en konferanse om *Nye og*

gamle aktører i russisk utenrikspolitikk, en konferanse som dannet grunnlaget for en bok om russisk utenrikspolitikk (Godzimirski, J. (red.): *New and Old Actors in Russian Foreign Policy*). Her rettes fokuset mot ulike aktører, både tradisjonelle, som utenriksdepartementet, og nye, som presisen, økonomiske inter-

Institusjonalisering og konsolidering av Den russiske føderasjonen

Det andre hovedsatsningsområdet er knyttet til konsolideringen av Den russiske føderasjonen etter 1991 og utviklingen av demokratiske institusjoner. Til tross for at hovedtrekkene nå er på plass, er det fortsatt mye upløyet mark på forskningsområdet. Senterets prosjekter har vært knyttet til tre områder: institusjonsbygging, juridisk reform og partiutvikling. Geir Flikkes doktorgradsprosjekt tar for seg Statsdumaens rolle som identitetskatalysator og har blant annet resultert i artikkelen «Patriotic Left-Centrism: The Zigzags of the Communist Party of the Russian Federation» (*Europe-Asia Studies* 51 (2): 275-98). Louis Skyner har tatt for seg et av områdene hvor det juridiske reformarbeidet har kommet kortest i Russland, regler for omsetning av fast eiendom, som også er en del av doktorgradsprosjektet hans. Innenfor feltet partiutvikling har Guri Tyldum skrevet om regional variasjon i partiopplutning ved valg. To andre hovedfagsoppgaver som faller innenfor dette temaområdet er oppgavene til Thomas Devold, som har sett på utviklingen av russisk politisk kultur på 1990-tallet, og Jan Flæte, som tar for seg intelligentsiaens rolle i russisk samfunnsdebatt.

Sentrum–periferi-relasjoner i Den russiske føderasjonen

Det tredje satsningsområdet er forskning på utviklingen av sentrum–periferi-relasjonene i Den russiske føderasjonen etter 1991. Årsaken til at dette området er blitt prioritert er dels at regionene i dag for første gang fremstår som en maktfaktor i russisk kontekst og at det av den grunn er viktig å bygge opp kompetanse på dette området, dels fordi regional konflikt representerer en av de største utfor-

feri-relasjonene i Den russiske føderasjonen etter 1991. Årsaken til at dette området er blitt prioritert er dels at regionene i dag for første gang fremstår som en maktfaktor i russisk kontekst og at det av den grunn er viktig å bygge opp kompetanse på dette området, dels fordi regional konflikt representerer en av de største utfor-

essegrupper og russiske regioner.

Både konferansen og boken faller inn under et av senterets viktigste satsningsområder, utviklingen av russisk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Satsningen fokuserer både på studier av den generelle konseptuelle og institusjonelle rammen for russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk og på

hvordan denne politikken iverksettes. Satsningen har allerede resultert i en rekke artikler og rapporter, publisert både i Norge og utlandet. Av kommende prosjekter innenfor dette området kan nevnes en bok om russisk sikkerhets- og utenrikspolitikk under president Jeltsin skrevet av Jakub M. Godzimirski og et prosjekt om for-

holdet mellom Russland og det nye NATO, et forhold som også har en meget stor betydning for Norges plass i det nye Europa. Ambisjonen er at Senter for Russlandsstudier skal bidra til å øke forståelsen av kompliserte prosesser av direkte relevans for relasjonene mellom Norge og vår store nabo i øst.

dringene for den russiske statsdannelsens territorielle integritet. Helge Blakkisruds doktorgradsprosjekt tar for seg utviklingen av det overordnede rammeverket – utviklingen av russisk føderalisme etter 1991. Brynjulf Risnes har i 1999 sett på ulike aspekter ved det juridiske reformarbeidet i en sentrum–periferi-kontekst. Julie Wilhelmsens hovedfagsoppgave har tatt for seg de to alvorligste konfliktene i den forbindelse – konfliktene med Tatarstan og Tsjetsjenia. I tillegg har gjesteforsker Jekatarina Rozina gjort en sammenlignende studie av utviklingen i to russiske fylker, Sverdlovsk og Moskva.

Informasjon

En viktig målsetning for senteret har vært å informere norsk offentlighet om politisk og samfunnsmessig utvikling i Russland. Informasjonsstrategien har vært tredelt:

Informasjon via internett

Senterets medarbeidere har bygget opp en omfattende database med nyheter og bakgrunnstoff om Russland. I 1999 er det blitt lagt spesiell vekt på å bedre brukervennligheten. Databasen har siden 1996 vært tilgjengelig på internett (<http://www.nupi.no/russland/russland.htm>) og har i dag i underkant av 1000 besøkende pr. døgn. Basen er nylig blitt tildelt Britannica Internet Guide Award.

Konferanser, seminarer og foredragsvirksomhet

Senteret avholder jevnlig konferanser og seminarer med ledende internasjonale forskere. I 1999 har senteret organisert tre internasjonale konferanser: *Caucasus: Ethnicity Geopoliticized* 6.–7. mai (i samarbeid med Forskningsprogrammet på Kaspi-regionen) og *From 'Velvet Revolution' to European Integration – Central-European Developments and Prospects* 15. oktober (i samarbeid med Nettverk for Tsjekkiastudier). 30. november–1. desember organiserte dessuten senteret en polsk-norsk workshop, *Facing Russia*. I tillegg har senteret organisert flere mindre seminarer i løpet av året. Senterets medarbeidere benyttes i tillegg hyppig som forelesere ved universiteter, høyskoler og andre utdanningsinstitusjoner.

Publikasjoner

Forskningen ved senteret har resultert i artikler i norske og internasjonale tidsskrifter, rapporter og artikkelsamlinger. Publisering i internasjonale fagtidsskrifter blir vektlagt. Senteret har i tillegg knyttet til seg *Nordisk Østforum*, Nordens ledende tidsskrift på Øst-Europa-forskning. Det legges også vekt på å delta aktivt i den offentlige debatt om Russland i massemediene. 1999 representerer på mange måter et gjennombrudd for senteret overfor internasjonale nyhetsmedier, hvor senterets medarbeidere ved flere anledninger er blitt brukt som ekspertkommentatorer (blant annet i *Financial Times*).

Leder Helge Blakkisrud

Medarbeidere Geir Flikke, Iver B. Neumann, Jakub M. Godzimirski, Brynjulf Risnes, Louis Skyner, Christina J. Brookes

Gjesteforskere Jekatarina Rozina

Militær-/politistipendiater Jørn Buø

Studentstipendiater Thomas Devold, Jan Flæte, Guri Tyldum, Julie Wilhelmsen

Sivilarbeidere Christian Kjelstrup, Indra N. Øverland

Eksternt engasjerte forskere Vladimir Slatinov, Vladimir Netsjaev, Aleksej Kuzmin

Seksjonen for internasjonal økonomi

Bakgrunn

Seksjonens langsiktige mål er å drive forskning og informasjon om internasjonal økonomi og utviklingsøkonomi, med vekt på Norges rammevilkår i den globale økonomien. Stikkord er økonomisk integrasjon, globalisering, økonomisk vekst, internasjonal handel og handelspolitikk, multinasjonale selskaper, teknologi, internasjonal økonomisk kriminalitet og miljø.

Samtidig som forskningen innenfor dette området er videreført, er det i 1999 arbeidet for å styrke aktiviteten innenfor feltet utviklingsøkonomi. Flere nye prosjekter på dette feltet er initiert og finansiert. Seksjonen satser på å kombinere langsiktig akademisk forskning og kompetanseoppbygging med mer kortsiktige prosjekter med policy-relevans. Ved årsskiftet nærmet to doktorgradsprosjekter seg slutfasen (levering planlagt år 2000), mens det er skaffet finansiering til to nye prosjekter med start neste år. Tre av seksjonens faste medarbeidere har doktorgrad fra før. Kompetanseoppbygging ble også stimulert i 1999 gjennom to studentstipendier.

I tillegg til de mer langsiktige forskningsaktivitetene er det i 1999 initiert nye prosjekter for ulike brukere, blant annet et prosjekt om *Globalisering og fattigdom for UD* og et prosjekt om *WTO og fiskerinæringen* for Fiskeridepartementet. Globalisering og handelspolitikk har også vært viktige overskrifter for seksjonens informasjonsaktivitet i 1999, med egne seminarer samt deltakelse i en rekke eksterne arrangementer.

Aktiviteten i 1999

1999 markerer avslutningen på et prosjekt om teknologi og økonomisk integrasjon som er gjennomført over en fireårsperiode, med finansiering fra EU-kommisjonen og i samarbeid med elleve andre europeiske forskningsmiljøer. NUPI har vært en av de tre prosjektkoordinatorerne, og Fagerberg var medredaktør av boken *The Economic Challenge for Europe: Adapting*

to *Innovation Based Growth*. Fra NUPI har både Fagerberg og Maurseth bidratt til boken, som oppsummerer en del av resultatene fra prosjektet. Det har i 1999 vært flere internasjonale konferanser knyttet til prosjektet. Seksjonen er interessert i å videreføre samarbeidet innenfor EUs forskningsprogrammer, og arbeider med en søknad om et prosjekt om *Europas regioner*.

Seksjonens forskning innenfor feltet globalisering og næringsøkonomi er i 1999 også videreført innenfor et prosjekt om globalisering, innovasjon og klyngedannelser, i samarbeid med TIK (Senter for teknologi, innovasjon og kultur, UiO) og STEP-gruppen. Prosjektet er finansiert av NFR i perioden 1998-2001. I 1999 ble rapporten *How much globalisation? Reassessing the growth of international trade and investment in the OECD* (Wiig) publisert. Mens det ofte hevdes at det har vært en kontinuerlig og sterk vekst i utenrikshandelens andel av BNP, viser rapporten at man med plausible målemetoder finner at det ikke har vært noen sterk økning i utenrikshandelens andel de siste 25 år. Dette kan skyldes at investeringer fortrenger handel, eller at industrisektoren (som er sterkt internasjonalisert) utgjør en synkende andel av BNP. Nye arbeider innenfor prosjektet ble også lagt frem av Grünfeld, Melchior og Wiig på en konferanse med internasjonal deltakelse i Bergen høsten 1999.

Grünfeld og Maurseth la også frem arbeider innenfor dette felt på konferansen arrangert av SAKI (et samarbeidsprosjekt om kunnskap og innovasjon i regi av SSB, NFR og Finansdepartementet) før sommeren.

Grünfelds doktorgradsarbeid fokuserer på de multinasjonale selskapers betydning for spredning av teknologi over landegrensene. Slik spredning kan skje ved at selskapene tar med seg teknologikunnskap dit de investerer, eller de kan investere i områder med spesielle kunnskapsfortrinn for å dra nytte av dette. Avhandlingen vil omfatte både teoriarbeid og empiriske analyser på dette felt, og en omfattende database er bygget opp for dette formål. I 1999 ble utkast til to teoriarbeider og ett empirisk arbeid fremlagt på nasjonale og internasjonale forskerkonferanser, blant annet en konferanse i Paris i juni.

Maurseths doktorgradsarbeid fokuserer også på spredning av teknologi, men med fokus på hvordan teknologispredning påvirker veksten i ulike land og regioner. Avhandlingen vil i hovedsak være empirisk orientert. Tre kapitler til avhandlingen foreligger i utkast, og er fremlagt i 1999 på to

nasjonale og tre internasjonale konferanser. Mens forskningen til nå har fokusert på teknologi og vekstforskjeller i Europa og OECD, er planen å videreføre dette i et Nord-Sør-perspektiv fra år 2000.

Seksjonen har tidligere gjennomført en del forskning om arbeidsstandarder og internasjonal handel, for UD i 1996-97 og for LO i 1997-98. Aktiviteten på dette felt er i 1999 videreført gjennom seminarvirksomhet, og viktigst gjennom Andvigs forskning om barnearbeid i Afrika. En del av dette ble gjennomført for NUPI med finansiering fra NFR. I tillegg hadde Andvig permisjon fra NUPI en tremånedersperiode mens han utarbeidet en rapport for Verdensbanken om barnearbeid i Afrika. Mens antall barnearbeidere er høyest i Asia, er andelen høyest i Afrika. Spesielle trekk ved afrikansk familiestruktur og -økonomi, kombinert med kriger og katastrofer, har ført til et betydelig omfang av barnearbeid og en tragisk utbredelse av barnesoldater. I tillegg til samarbeidet med Verdensbanken har Andvig på dette feltet også samarbeidet med University of Cambridge og Norges Handelshøyskole.

Andvig har i 1999 også videreført forskningen om korrupsjon gjennom en omfattende rapport om korrupsjon i det tidligere Sovjet og spesielt Aserbajdsjan. Rapporten fokuserer på spesielle forhold i overgangsøko-

Den økonomiske utfordringen for Europa

Prosjektet *Technology, Economic Integration and Social Cohesion*, finansiert av EU og Norges forskningsråd, ble avsluttet i 1999. Viktige konklusjoner fra prosjektet er oppsummert i boken *The Economic Challenge for Europe – Adapting to Innovation Based Growth*, redigert av Jan Fagerberg, Paolo Guerreri og Bart Verspagen.

Et utgangspunkt i boken er at Europa har

hatt en stagnerende økonomisk utvikling i forhold til USA og Japan de siste tiårene. Samtidig har Europa tapt markedsandeler både i tradisjonell industri og mer kunnskapsintensive bransjer, men økt markedsandelene for råvarer og jordbruksvarer. Spesielt er det ille at Europa ikke har maktet å trekke tilstrekkelig fordel av den teknologiske framgangen de siste tiårene, særlig

innenfor informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Ett av bidragene analyserer den økonomiske utviklingen på regionalt nivå. Det vises at den jevne utviklingen i retning av mindre økonomiske forskjeller mellom europeiske regioner i etterkrigstiden nå har stoppet mer eller mindre opp. Mens enkelte europeiske regioner opplever høy økonomisk vekst og

nomiene, herunder omformingen av statsapparatet og den tidligere makt-eliten, som er viktig for å forklare omfanget av korrupsjon i en del av de aktuelle landene. I 1999 ble to av Andvigs tidligere publiserte artikler på området også trykt i et internasjonalt referanseverk om korrupsjon.

Melchior har i 1999 videreført forskningen om økonomisk geografi. Arbeider på dette felt ble lagt frem på en nasjonal og to internasjonale konferanser i løpet av året. Et arbeid om hvordan globalisering påvirker forholdet mellom regioner innad i land viser at når de nasjonale grensene avtar i betydning, kan sentralisering innad i land bli reversert.

Angell videreførte i 1999 arbeidet med et større NORAD-finansiert prosjekt om miljøproblemer (sur nedbør) i Kina, i samarbeid med andre norske forskningsmiljøer og kinesiske myndigheter så vel som forskere, og med reisevirksomhet i Kina i 1999. Angell var medforfatter av to internasjonale publikasjoner på feltet, og på slutten av året ble prosjektets finansiering over femårsperioden 2000-2004 bekreftet. Prosjektet er knyttet opp mot Verdensbankens arbeid med RAINS-ASIA-modellen.

Maurseth har i 1999 deltatt i et prosjekt om russiske regioner, i samarbeid med FNI (Fridtjof Nansens Institutt) og Russlandssenteret ved NUPI. Et notat ble utarbeidet i 1999 og blir publisert i 2000. På dette felt har

Melchior i 1999 vært styremedlem og faglig rådgiver i EERC (Economics Education and Research Consortium), en organisasjon som med støtte fra Verdensbanken, Eurasia Foundation m.fl. arbeider for å videreutvikle russisk utdanning og forskning på det økonomiske område. Melchior deltok i denne forbindelse i konferanser i St. Petersburg og Moskva i 1999.

økende spesialisering i nye kunnskapsbaserte næringer, ligger andre regioner etter i utviklingen og er preget av lav produktivitet og høy arbeidsledighet. Dette skjer til tross for betydelige overføringer fra EU. For å forhindre økende forskjeller er det viktig at slike regioner blir i stand til å dra nytte av ny og kunnskapsbasert teknologi. Dette blir ikke minst viktig ved den utvidelse

av EU mot Øst-Europa som nå er på trappene.

Flere av bidragene analyserer utviklingen av klynge-dannelser i Europa. Fokus rettes på betydningen av innovasjonssystemer og spredning av teknologi. Det synes som om spredning av ny teknologi skjer lettere når den geografiske avstanden er liten. Nasjonale grenser virker også inn. Resultatene tyder på at en aktiv næringspolitikk

som legger vekt på utdanning, forskning og satsning på ny teknologi, kan være et viktig bidrag til en positiv økonomisk utvikling.

Jan Fagerberg, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen (red.) (1999): *The Economic Challenge for Europe – Adapting to Innovation Based Growth*, Edward Elgar.

På slutten av året ble et prosjekt om WTO og fiskerisektoren igangsatt, med finansiering fra Fiskeridepartementet og avslutning våren 2000. Melchior, Wiig og Harstad deltar i dette prosjektet. To notater er utarbeidet i 1999. Parallelt med dette gjennomføres en studie av globalisering og fattigdom, med finansiering fra UD. Resultater vil foreligge i 1. kvartal 2000.

Publiseringsaktiviteten i 1999 var tilfredsstillende med 23 publikasjoner, hvorav tre i internasjonale tidsskrifter med referee-ordning. Fordelt på rundt seks betalte forskerårsverk betyr dette noe mer enn tre pr. årsverk. Det arbeides systematisk med økt publisering i internasjonale tidsskrifter og fem artikler er til bedømming i slike.

Øvrig aktivitet

1999 har vært preget av betydelig innsats for å fornye seksjonens finansieringsgrunnlag for de neste år, blant annet ettersom enkelte større prosjekter utløp ved årsskiftet. Seksjonen var involvert i 16 større og mindre søknadsprosesser, hvorav ti førte til bevilgninger på til sammen drøyt 6 millioner kroner fordelt over de neste år. Blant annet vil seksjonen i 2000–2002 satt igang forskning om IKT (informasjons- og kommunikasjons-teknologi) og konkurransevne, i samarbeid med medarbeidere ved Institutt for informatikk, UiO. Et annet prosjekt innebærer et langsiktig samarbeid med BI og TIK innenfor feltet globalisering og næringsøkonomi. En betydelig del av de midler som er bekreftet for de neste årene, kommer fra NFR. Seksjonen har også arbeidet for å øke andelen av anvendte prosjekter for brukerne. Noen interessante prosjekter er satt i gang, men andelen av slik finansiering ser ut til å bli lav.

Leder Arne Melchior

Medarbeidere Jens Chr. Andvig, Valter Angell, Jan Fagerberg, Leo Andreas Grünfeld, Bård Narve Harstad, Per Botolf Maurseth, Henrik Wiig

Studentstipendiater Kjetil Telle, Bård Vegar Solhjell

Sivilarbeidere Lars Chr. Svindal

I tillegg har Arne Jon Isachsen, Ole Bjørn Røste samt studentstipendiatene Jostein Vik og Øystein Sjølie, som alle er ansatt under SIP I, deltatt i seksjonens løpende aktivitet.

Det strategiske instituttprogrammet «Kollektiv sikkerhet» [SIP II]

Bakgrunn

Det som begynte som et rent FN-program i 1995, ble i 1998 videreutviklet til det strategiske instituttprogrammet om kollektiv sikkerhet (SIP II). Programmet er nesten utelukkende oppdragsfinansiert. Utenriksdepartementet gir støtte på programnivå, for øvrig er programmet bygget opp omkring nettverk av enkeltprosjekter med annen finansiering, i første rekke fra Norges forskningsråd og Forsvarsdepartementet. Programmet forestår videre en rekke oppdragsfinansierte aktiviteter som f.eks. større internasjonale konferanser og rapporter. Dertil har programmet en fulltidsstilling som *politistipendiat* dekket av Justisdepartementet og en tilsvarende ordning med en *militærstipendiat* dekket av Forsvarets overkommando.

Forskningen i SIP II setter søkelyset på det arbeid som gjøres av internasjonale organisasjoner (FN, NATO, OSSE, EU, OAU etc.) på områdene kollektiv sikkerhet: fredsbevarende operasjoner, konfliktforebygging og fredsbygging etter krig og konflikt. Programmet søker å kombinere langsiktige, teoretisk informerte studier av de politiske, etiske, militære og folkerettslige sidene ved slik innsats med mer operativt orienterte casestudier. Det geografiske nedslagsfeltet for denne forskningen har siden starten hovedsakelig vært Det sørlige Afrika og Balkan. Videre tillegges forholdet mellom utvikling og sikkerhet betydelig vekt. Programmet har i 1999 utvidet sitt faglige nedslagsfelt til også å omfatte andre sider ved globale og regionale organisasjoners arbeid samt det multilaterale system som sådant.

Aktiviteten i 1999

I 1999 har en stor del av forskningen dreid seg om spørsmål vedrørende internasjonal intervensjon og maktbruk i interne konflikter samt om former for internasjonal bistand til fredsprosesser etter krig og konflikt. Kosovo-krigen og den påfølgende okkupasjonen av Kosovo ble et naturlig midtpunkt for dette arbeidet i 1999, ettersom begivenhetene her aktualiserte

nesten hele bredden av programmets faglige interessefelt. Etter seks års systematisk forskning omkring denne type spørsmål generelt og på Balkan spesielt sto programmets medarbeidere sentralt i både nasjonal og internasjonal debatt på dette feltet. Utover deltakelse i nyhetsmediene har dette ført til flere faglige publikasjoner, samt at programmet er blitt bedt om å forestå utredningsarbeid om situasjonen på Balkan både for UD og for EU-kommisjonen. Samtidig har det parallelle fokus på freds- og konfliktbildet i Afrika gitt rike muligheter for sammenlignende studier, f.eks. mellom europeiske og afrikanske sikkerhetsorganisasjoners virkemåte.

Democratic Accountability and the Use of Force er et prosjekt organisert av The American Society of International Law (ASIL) og finansiert av The Ford Foundation, der målet er å gjennomføre en bredt anlagt komparativ analyse av demokratiske og konstitusjonelle prosesser knyttet til bruk av militærmakt i internasjonale fredsbevarende og fredsopprettende operasjoner i perioden 1947-1998. Henrik Thune og Knut Nustad har forfattet et kapittel til en bok som dette prosjektet skal munne ut i.

Sovereign Intervention er et samarbeidsprosjekt mellom FN-programmet og PRIO. Aktiviteten i 1999 knyttet seg til publiseringen av en rapport ved samme navn. Henrik Thune og Carsten F. Rønnefeldt har også deltatt med et bokkapittel om menneskerettigheter med hensyn til 1990-tallets humanitære intervensjoner. Nina Græger har bidratt med et kapittel om intervensjon og menneskerettigheter, mens Espen Barth Eide skrev om regionalisering av intervensjon i Europa.

Græger har blant annet arbeidet med EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske dimensjon. Hun er også i gang med en doktorgrad om bruk av militærmakt som sikkerhetspolitisk instrument for Forsvaret i lys av endringene i NATO og EU. Græger har også vært OSSE-koordinator gjennom hele den norske formannskapsperioden i 1999. Stillingen var siktet inn på å følge den norske OSSE-formannskapsperioden og koordinere NUPIs innsats i denne sammenheng. Hun har skrevet om menneskerettigheter, sikkerhet og fredsoperasjoner med hovedfokus på Sørøst-Europa.

Rapporten *Regional stabilitet i Sørøst-Europa i lys av Kosovo-konflikten* tar for seg utfordringene knyttet til langsiktig stabilitet på Balkan etter Kosovo-krigen (Græger, Eide, Ulriksen, Osland og Holmen).

The Western Balkans Stability Project er et EU-initiert forskningsprosjekt organisert av Kommisjonens *Conflict Prevention Network*, som

koordineres av Stiftung Wissenschaft und Politik i München. En europeisk forskergruppe har i løpet av høsten 1999 utarbeidet en omfattende rapport om de sikkerhetsrelaterte sider ved den stabilitetspakten for Balkan som ble lansert sommeren 1999. Eide har ledet forskergruppens arbeid, mens Holm har vært en av gruppens øvrige medlemmer. Prosjektets foreløpige funn ble presentert i Brussel i november for EU-kommisjonen, NATO og VEU, mens den endelige rapporten vil bli publisert i begynnelsen av 2000.

Kjønnsperspektiv på konfliktstudier er en samlebetegnelse på flere initiativ knyttet til denne tematikken. Rapporten *Women and Armed Conflict* (Krokan og Helland), seminarrekken *Gender Perspectives in Peace and Conflict Studies* (Tryggestad, Karamé) og workshopen *Preparatory Workshop on Mainstreaming Gender in Multidimensional Peacekeeping Operations* i Uppsala (Tryggestad) hører inn under denne overskriften. (Se også under Seksjonen for utviklingsstudier.)

Holmen har i hele 1999 arbeidet med et prosjekt om nordisk samarbeid i internasjonale fredsbevarende operasjoner, med vekt på erfaringene fra FN-oppdrag (UNPROFOR, UNPREDEP) samt NATO (IFOR, SFOR) der formalisert nordisk samarbeid har funnet sted.

Et annet viktig satsningsområde har knyttet seg til teoretiske og empiriske studier av forholdet mellom utvikling og sikkerhet. Sverre Lodgaard har publisert flere arbeider om integrerte tilnæringsmåter til sikkerhet og utvikling i Afrika. Han har også arbeidet med «human security»-begrepet og operasjonaliseringen av det. Sending ser på internasjonale organisasjoners rolle i internasjonal politikk innenfor utvikling. Hans doktoravhandling ser på hvordan det dannes internasjonal konsensus rundt visse ideer og normer innenfor det multilaterale systemet. Nustad – som oppnådde sin doktorgrad våren 1999 – arbeider innenfor samme problemkompleks, blant annet gjennom å studere lokale forutsetninger for etablering av effektive og legitime stater i kjølvannet av krig og konflikt og ved å sette tradisjonelle tilnæringer til dette under et kritisk lys.

Politistipendiat Tor Tanke Holm var hovedansvarlig for gjennomføringen av den internasjonale konferansen *International Support for Police Reform in Transition from War to Peace* i Oslo i mars. Konferansen har blant annet resultert i et spesialnummer av *International Peacekeeping* redigert av Holm og Eide samt en bok som i løpet av 2000 vil bli utgitt i London.

En storsatsing i 1999 var arbeidet med rapporten *Security Sector Reform as a Development Issue*, utarbeidet for OECDs Development Assistance Committee i Paris på oppdrag fra UD. Rapporten diskuterer internasjonale bistandsgiveres evne til å bistå konstruktivt i reform av sikkerhetssektoren – og da i første rekke de institusjoner som har betydning for den *indre* sikkerheten, som politi, retts- og fengselsvesen – i land som har gjennomgått krig og konflikt. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med forskerne Annika Hansen og Brynjar Lia fra Forsvarets forskningsinstitutt, som tilbrakte noe tid ved NUPI i 1999. Rapporten ble fremlagt på møte i OECD/DAC i juni 1999. Det har siden kommet en rekke henvendelser om bidrag fra NUPI i ulike former for oppfølging av denne rapporten. Involverte fra NUPIs side var Eide, Holm, Nustad, Osland, Rønnefeldt og Berdal.

Henrik Thune har bidratt i *Grenser for alt: Kritiske perspektiver på norsk utenrikspolitikk*, et bokprosjekt rettet mot norsk utenrikspolitikk på 1990-tallet. Han har også deltatt i prosjektet *Norge og humanitær intervensjonisme*, der målet er å katalogisere og beskrive de ulike elementene og dilemmaene som vil inngå i en norsk politikk for internasjonal deltakelse. Han avsluttet også et tidligere påbegynt prosjekt om kollektiv sikkerhet og nye sikkerhetsutfordringer med artikkelen «En sosial teori om sikkerhetspolitikk».

Sivilt politi i internasjonale fredsoperasjoner

Sivilt politi (CIVPOL) har vært en viktig del av multifunksjonelle fredsoperasjoner helt siden denne type operasjoner første gang ble introdusert i Namibia i 1989. Et viktig prinsipp ved CIVPOLs arbeid har vært at institusjonen ikke har hatt utøvende politimyndighet. I stedet har det internasio-

nale politipersonellet opptrådt som observatører, rådgivere og instruktører for det lokale politiet i operasjonsområdet.

CIVPOL har kort sagt spilt en viktig rolle i en rekke politireformprosesser rundt om i verden.

FN-programmet, og spesielt politistipendia-

ten, har i 1999 arbeidet mye med konseptuelle spørsmål relatert til CIVPOLs ulike roller. Fredsoperasjonene i Kosovo og på Øst-Timor har imidlertid brakt nye problemstillinger inn i dette arbeidet. For første gang har CIVPOL fått utøvende politimyndighet, dvs. ansvaret for lov og orden i operasjonsområdet.

Ståle Ulriksen er i gang med et prosjekt om *Den norske forsvarstradisjonen og de nye utfordringene* – om forholdet mellom den tradisjonelle måten å tenke rundt Forsvaret på i Norge og de nye politiske utfordringer vårt FN- og NATO-engasjement har medført.

Prosjektet *Training for Peace in Southern Africa* (TfP) utgjør en vesentlig del av SIP II og NUPIs satsing på Afrika. I 1999 ble prosjektet koordinert av Anita Kristensen Krokan, inntil Torunn L. Tryggestad returnerte fra fødselspermisjon 1. august. Prosjektet ble etablert i 1995 med en tidsramme på fem år. Mot slutten av 1999 ble det igangsatt en evaluering av prosjektet, som skal gi anbefalinger om hvordan prosjektet kan videreføres. Inntil dette evalueringsarbeidet er ferdig har TfP fått en midlertidig forlengelse på ett år (år 2000). TfP er et trenings- og opplæringsprosjekt på feltet fredsoperasjoner og konfliktløsning. Det blir særlig fokusert på hvordan dette arbeidet utøves innenfor rammene av FNs organisasjon og virke. I samarbeid med våre to sørafrikanske partnere The African Centre for the Constructive Resolution of Disputes (ACCORD) og The Institute for Security Studies (ISS) tilbys landene i SADC-regionen en serie kurs og seminarer. Totalt er det blitt gjennomført kurs og seminarer i elleve av de 14 SADC-landene. I tillegg til den praktiske biten står prosjektet også ansvarlig for en viss forskning og policy-utvikling knyttet til forholdene i Det sørlige Afrika.

Aktiviteten i 1999 avvek en del fra de foregående år i den forstand at vi utviklet og tilbød mer spesialtilpassede treningskurs. Særlig stor vekt ble lagt på trening og opplæring av lokalt politipersonell som ønsker å arbeide for FN (UNCIVPOL). Fra NUPIs side spilte politistipendiat Tor Tanke Holm, sammen med andre ressurspersoner fra norsk politi, en særlig viktig rolle i disse aktivitetene. Kurs i Conflict Management og Civil–Military Relations ble også tilbudt. Av andre sentrale innsatsområder for TfP i året som gikk bør den regionale militærøvelsen Blue Crane nevnes spesielt. Her hadde våre partnere ansvaret for de sivile komponentene av øvelsen, med assistanse fra ressurspersoner fra NUPI og

En sentral problemstilling blir å se på hvem som har de beste forutsetningene for å løse politioppgavene i et konfliktområde som Kosovo før en lokal politistyrke er etablert, militære NATO-styrker eller sivilt FN-politi. Denne debatten viser at dagens konflikter har si-

der som betyr at også militære styrker må forholde seg til politioppgaver på en helt annen måte enn tidligere. I tillegg argumenteres det for at politireformer i et konfliktområde må ha en bred tilnærming der også reformer i retts- og fengselsystemet må vurderes nøye.

Forsvarets kompetansesenter for internasjonal virksomhet (FOKIV).

Under TfP-prosjektet hører også en utvekslingsordning der politi- og militærpersonell fra Det sørlige Afrika inviteres til å delta på FN-kurs i Norge, mens norske instruktører sendes på kurs i SADC-regionen. NUPI står sentralt i koordineringen og utvelgelsen av deltakerne i denne ordningen. I fjor deltok sju afrikanere på FN-kurs i Norge (henholdsvis fire fra politiet og tre militære). (Se egen årsmelding for mer informasjon om TfP-prosjektet.)

Avdelingen har tre pågående doktogradsarbeider. *Politicians, Experts and the Dynamics of Learning* er arbeidstitelen for Ole Jacob Sendings doktogradsarbeid. Prosjektet illustrerer arbeidet som gjøres for å styrke forskningen omkring de ikke-sikkerhetsrelaterte dimensjoner ved FN-systemet.

Ulriksen som er i slutfasen med sitt doktogradsarbeid *Brothers in Arms* tar for seg en studie av vesteuropeisk forsvarsrelatert integrasjon og skiller seg fra andre slike prosjekter ved at det fokuserer på militær og industriell integrasjon foruten den sikkerhetspolitiske.

Grægers doktogradstema, *Militærmakt som sikkerhetspolitisk instrument*, handler om utviklingen i norsk forsvarspolitik på 1990-tallet og forsvarspolitikens plass i norsk sikkerhetspolitikk generelt.

Nettverksbygging og konferansevirksomhet

Programmet har hele tiden lagt stor vekt på internasjonale kontakter og samarbeid, og dette er blitt videreført i 1999. Eide er medlem av *Lessons-Learned Unit Advisory Board* ved FN/DPKO, som organiserer internasjonale evalueringer av pågående og avsluttede FN-operasjoner. Han er dessuten medlem av styret (Board) i Academic Council of the United Nations System, «troika-medlem» i International Association of Peacekeeping Training Centres og medredaktør av tidsskriftet *International Peacekeeping* sammen med blant andre Holm. The Conflict Prevention Network of the European Commission (CPN) er et omfattende nettverk av forskningsinstitusjoner i EU som skal bistå i utviklingen av en analysekapasitet omkring utenrikspolitiske spørsmål innen EUs felles utenriks- og sikkerhetspolitikk. Her har Eide og Holm bidratt aktivt i året som gikk.

En rekke av programmets forskere har i løpet av 1999 hatt undervisningsoppgaver ved høyere læresteder, og flere er veiledere for hovedfagsstudenter. Programmet har også et mer institusjonelt samarbeid med flere

av Forsvarets høyere læreinstusjoner, og underviser fast på Forsvarets og Politiets kurs for personell som skal ut i internasjonale operasjoner. Medarbeiderne har også vært flittig brukt i kurs og opplæring innen frivillige organisasjoner.

I 1999 har programmet stått som hoved- eller medarrangør av en rekke internasjonale konferanser og seminarer. Blant de viktigste er den internasjonale workshopen *Security Sector Reform as a Development Issue* arrangert på Lysebu i januar. Konferansen *International Support for Police Reform in Transition from War to Peace* inngikk som en del av programets satsing på CIVPOL, og fant sted på Holmenkollen i mars.

UNPROFOR – Lessons Learned på Sessvollmoen (FOKIV) i april inngikk som en del av Norges støtte til evalueringen av UNPROFOR hos FNs Lessons-Learned Unit. I oktober arrangerte FN-programmet i samarbeid med Forsvarets stabsskole et seminar om *Militærmakt*. Hovedformålet med seminaret var å fremme kommunikasjon mellom den politiske og militære sfære i en militærteoretisk ramme.

Informasjon

FN-programmet har i 1999 spilt en aktiv rolle i norske og utenlandske medier. Det har vært stor etterspørsel etter innspill og vurderinger av utviklingen i FN generelt samt bestemte FN-operasjoner. Størst oppmerksomhet var knyttet til krisen på Balkan, Kosovo-krigen og NATO-aksjonene mot Jugoslavia. Programmets medarbeidere deltok ved en lang rekke møter og konferanser og bidro med over hundre opptredener i nyhetsmediene i vårmånedene 1999.

Leder Espen Barth Eide

Medarbeidere Mats Berdal, Gabriella Buesher, Nina Græger, Tor Tanke Holm, Hilde T. Harket, Bengt Holmen, Håvard Klevberg, Kari Karamé, Anita Kristensen Krokann, Sverre Lodgaard, Kari Osland, Carsten F. Rønnfeldt, Ole Jacob Sending, Henrik Thune, Torunn L. Tryggestad, Ståle Ulriksen, Knut Nustad

Studentstipendiater Geir Espen Fossum, Marte Cecilie Baumann, Ingrid Kvammen Ekker

Seksjonen for utviklingsstudier

Bakgrunn

Forskningen innenfor seksjonen fokuserer på Nord–Sør-relasjoner, med vekt på bistandspolitikk, og sosiale og politiske prosesser i utviklingsland. Siktemålet er å generere ny kunnskap og sammenfatte og gjøre tilgjengelig eksisterende innsikt om internasjonale aspekter ved utviklingsprosesser generelt, om Nord–Sør-relasjoner og bistandspolitikk, og om politiske og økonomiske prosesser i Sør med spesiell referanse til demokratiseringsprosesser og etniske konflikter. Seksjonen utfører også risikoanalyser og landstudier i forbindelse med private og offentlige investeringer i Sør.

Med sikte på å fremme dette målet samarbeider NUPI innenfor norske og internasjonale nettverk. Internasjonalt arbeider NUPI i første rekke gjennom European Association for Development Research and Training Institutes (EADI) – et nettverk der over 200 institutter for utviklingsforskning inngår. EADI samarbeider med tilsvarende regionale organisasjoner i Sør. NUPI utgir *Forum for Development Studies* i samarbeid med Norsk forening for utviklingsforskning (NFU) med finansiell støtte fra Norges forskningsråd.

En betydelig del av forskningen innenfor seksjonen er eksternt finansiert, i første rekke av Norges forskningsråd, Utenriksdepartementet, Statoil, Statkraft Engineering, NVE og NORPLAN, men også fra enkelte utenlandske kilder (i inneværende år fra Storbritannia og Danmark). Virksomheten innenfor seksjonen er flerfaglig (statsvitenskap, sosialantropologi, etnologi). Kompetanseutvikling og forskerutdanning søkes ivarettatt gjennom doktorgrads- og hovedfagsstipendiat og fremtredende gjesteforskere.

Aktiviteten i 1999

Forskningen i seksjonen har vært konsentrert om to rammeprosjekter: *politisk islam og norsk og internasjonal bistandspolitikk*. I tillegg kommer noen mindre satsinger på andre områder.

Den politiske utviklingen i Midtøsten, Kaukasus og Nord-Afrika viser at spenningen mellom sekulære og islamistiske krefter er blitt en utfordring både for regjeringene i regionen og det internasjonale samfunn. Det flerårige prosjektet *Forholdet mellom politisk islam og sekulære krefter*, finansiert av Norges forskningsråd og Statoil og ledet av Daniel Heradstveit, består av tre delprosjekter – *Islamismen i Algerie, Tyrkia og Aserbajdsjan* (Daniel Heradstveit), *Moderate muslimer og ikke-muslimer og deres forhold til islamismen i land i det østlige Middelhavsområdet* (Kari Karamé), og *Islamisme og religiøse minoriteter i en flerkonfesjonell stat: en analyse av Irak* (Reidar Visser).

Prosjektet ble slutført i 1999 og er avrapportert til Norges forskningsråd. Innenfor rammen av prosjektet har Daniel Heradstveit i 1999 publisert to NUPI-rapporter, *Kampen mellom sekularisme og islamisme* og (med Kari Eken Strømme) *Nation-building in Azerbaijan. Democratic Development and Human Rights*, foruten en *Internasjonal Politikk*-artikkel om «Sekulære mottrekk til islamismens fremvekst i Tyrkia» og en betydelig formidlingsvirksomhet overfor Statoil. Reidar Visser har i 1999 videreført arbeidet med sin doktorgradsavhandling om islams politiske rolle i den flerkonfesjonelle staten Irak ved universitetet i Oxford.

NUPI har i 1999, i samarbeid med ECON, FNI og Norsk institutt for menneskerettigheter, slutført arbeidet med å utvikle en metodologi og et rammeverk for å analysere menneskerettigheter og spørsmål knyttet til det sivile samfunn av relevans for Statoils investeringer, virksomhet og samsynsrelasjoner: prosjektet *Human Rights and Corporative Response – An Explorative Study of Azerbaijan*. Prosjektet har vært finansiert av Statoil. Fra NUPI deltok Daniel Heradstveit (rapportert ovenfor), Sefa Martin Yürükel og Jens C. Andvig (rapportert under økonomiseksjonen).

Et annet satsingsområde er forskning på problemstillinger innenfor norsk og internasjonal bistandspolitikk. To internasjonale samarbeidsprosjekter innenfor rammen av EADI er blitt videreført i 1999. Ett av disse, et samarbeidsprosjekt mellom NUPI og Institut universitaire d'études du développement (IUED), Genève, ledet av Olav Stokke og Jacques Forster

(IUED), er blitt slutført. Boken *Policy Coherence in Development Cooperation* ble publisert i EADI Book Series (Frank Cass, London – 499 sider og i hardcover og paperback) i juni 1999, med prosjektlederne som redaktører og bidragsyttere. Bidragene er blitt fagfellevurdert av EADI. Det er første gang denne problematikken blir gjenstand for systematisk analyse. Finansieringen kommer overveiende fra Sveits (UD). Boken ble lansert på et internasjonalt seminar i Genève i juni. Det andre, et samarbeidsprosjekt mellom NUPI og Overseas Development Institute (ODI), London, om *Food and Human Security*, med Olav Stokke og Edward Clay (ODI) som prosjektledere, er blitt ferdigstilt og vil foreligge som bok i første halvår i 2000. Dette har vært finansiert av norsk, britisk og dansk UD.

NUPI har vært ansvarlig for den norske komponenten i et nordisk samarbeidsprosjekt, *National Liberation in Southern Africa: The Role of the Nordic Countries*, koordinert av Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala, og finansiert av de nordiske utenriksdepartementer. På NUPI har Tore Linné Eriksen vært ansvarlig. I 1999 er et bokmanuskript blitt ferdigstilt. Boken vil bli publisert av Nordiska Afrikainstitutet i 2000.

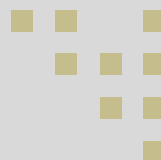
Islamisme og sekularisme i Tyrkia

Hva er forholdet mellom islam og de sekulære kreftene i land som Algerie, Tyrkia, Aserbajdsjan og Irak? Gjennom en treårig studie finansiert av Norges forskningsråd har forskere ved NUPI prøvd å finne svar på dette spørsmålet, i 1999 med særlig referanse til Tyrkia og Aserbajdsjan.

Både Tyrkia og Aserbajdsjan er land der islamistene relativt sett

er moderate, og der de i større eller mindre grad har vært innlemmet i styringsprosessene det sist tiåret. I Aserbajdsjan har islamske verdier vært inkorporert på en symbolsk måte i den sekulære staten, men likevel med et tydelig skille mellom religion og stat. Regimet i Aserbajdsjan framstår i dag som noe mindre militant overfor islamismen enn regimet i Tyrkia.

Gjennom arven fra Tyrkias grunnlegger, Mustafa Kemal eller Atatürk, står sekularismen meget sterkt i Tyrkia. Tyrkia er i tillegg et gammelt imperium, og ingen koloni slik som f. eks. Algerie. Den sekulære kemalismen er derfor tuftet på nasjonal selvtilit og nasjonal selvstendighet, samtidig som kemalismen er en ideologi av det 20. århundre der blant an-

På oppdrag fra UD har det vært skrevet tre forskningsrapporter om kvinner i væpnede konflikter. De ble publisert våren 1999 – *Women and War* (Kari Karamé), *Women in Peace Operations* (Anita Kristensen Krokann og Anita Helland) og *Sexualised Violence in War* (Inger Skjelsbæk, PRIO). Dette prosjektet ble i 1999 videreført gjennom en seminarserie, *Gender Perspectives on Peace and Conflict Studies*. Denne er finansiert av Norges forskningsråd. En studentstipendiat var knyttet til prosjektet – Gudrun Bertinussen.

Ett prosjekt følger den interne utviklingen i Libanon, Syria og Jordan, med særlig vekt på forholdet til Israel og fredsprosessen. Kari Karamé har i 1999 fulgt opp dette gjennom to feltarbeider i Libanon. Fokus har vært på forholdene i det området hvor den norske kontingenten oppholdt seg etter at NORBATT trakk seg ut, og på sosial reintegrering av libanesiske militssoldater – en oppfølging av en tidligere undersøkelse. Arbeidet er fulgt opp gjennom en omfattende formidlingsvirksomhet.

NUPI var ansvarlig for Norsk forening for utviklingsforsknings årskonferanse 16.–17. september 1999. Tema var *Conflict and Development*.

Sammen med Christian Michelsens Institutt (CMI) gjennomførte NUPI en seminarserie om sørpolitikkens plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv. Det ble laget en rapportserie om emnet, og en oppsummering av de viktigste punktene. Arbeidet ble utført på oppdrag fra Utenriksdepartementet under ledelse av Sverre Lodgaard og Gunnar Sørbø ved CMI. Fra NUPI stod Kari Karamé, Vibeke Sand, Harald Olav

net likestilling mellom kjønnene står sterkt.

Like fullt ser man at de sekulære kreftene, som ofte forbindes med det mektige tyrkiske militæret, ofte kommer til kort i publikums bevissthet. I Heradstveits rapport *Kampen mellom sekularisme og islamisme i Tyrkia* (1999) går det fram at islamistene i Tyrkia ofte forbindes mer med demokrati og menneskerettigheter

enn de sekulære makt-haverne gjør.

Angrep mot islamistene er for en stor del blitt møtt med en ikke-voldslinje, og islamistene driver også et utstrakt velferdsarbeid blant mindre bemedlede familier. Dette har trolig bidratt til at islamistene har gjort flere svært bra valg. I dag søker også mange kurdere til islamistiske miljøer, som de føler seg mer vel til

pass med enn enkelte av de progressive, sosialistiske bevegelsene som tidligere har prøvd å rekruttere til kurdisk nasjonalisme.

Det er imidlertid fortsatt uklart om islamister og sekularister på lengre sikt kan finne en felles, demokratisk plattform, særlig med tanke på de enorme utfordringene Tyrkia står overfor i sitt ønske om en dag å bli medlem i EU.

Skar og Kjetil Visnes ansvarlig for arrangementet.

Fire studentstipendiater har vært knyttet til seksjonen i 1999, og to har ferdigstilt sine hovedoppgaver med godt resultat. Trygve Bendiksby skrev hovedoppgave i statsvitenskap (UiO) om indianersamfunnenes strategier overfor den guatemalanske stat. Kjetil Visnes skrev hovedoppgave i statsvitenskap (UiO), *Suverenitet og stat i norsk bistandsdiskurs: utvikling i fem tiår*.

Medarbeidere Marianne Heiberg, Daniel Heradstveit, Kari Karamé, Harald Olav Skar (leder til 28. februar 1999), Olav Stokke, Reidar Visser, Sefa Martin Yürükel

Studentstipendiater Trygve Bendiksby, Gudrun Bertinussen, Anita Sunder, Kjetil Visnes

Informasjonsavdelingen og NUPIs formidling

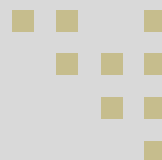
Bakgrunn

Informasjon er ett av NUPIs to hovedformål. Forskningsresultater og forskningsbasert informasjon skal formidles både til andre forskergrupper og til allmennheten. Flere av medarbeiderne ved NUPI driver undervisning og veiledning ved universitet og høyskoler. Informasjonsavdelingen formidler kontakt mellom forskere og allmennhet, arrangerer seminarer og konferanser og utfører egne informasjonstiltak. Det er særlig grunn til å nevne informasjonsavdelingens spesielle tiltak beregnet på den videregående skole, som artikkelserien «*Hvor hender det?*» (HHD) og skolebesøkene på NUPI.

Informasjonsavdelingen støtter også opp om forskningsaktiviteten gjennom bibliotek tjenester, redigering, språkbearbeiding og trykking. Det er informasjonsavdelingen som designer, produserer, publiserer og vedlikeholder NUPIs nettsted.

Aktiviteten i 1999

NUPIs bibliotek er i nasjonal og nordisk sammenheng et viktig spesialbibliotek for internasjonale spørsmål, med 22 000 boktitler, 400 løpende tidsskrifter og 40 aviser ved utgangen av 1999. Av bøkene er ca. 3000 fra Johan Jørgen Holsts samling. Av innkjøp i 1999 for rundt en halv million kroner ble 2/3 dekket fra basisbevilgningen og resten fra prosjektmidler. I tillegg til å yte bibliotek tjenester til NUPIs forskere har biblioteket i økende grad betjent eksterne brukere. For eksempel ble det i 1999 tatt 17 000 kopisider til slike. Biblioteket har bygget opp en egen database med 50 000 innførsler om litteratur på NUPIs arbeidsfelt, NERD (Norwegian External Relations Database). Biblioteket er i gang med sitt nye databaseprogram Tidemann. Konverteringen har vært problematisk, men ved slutten av 1999 er man på god vei til å få basen lagt ut på intranett/internett. Biblioteket har i 1999 samarbeidet med en del andre fagbiblioteker i Oslo-regionen, både

for å utveksle erfaringer og samarbeide om nytt datasystem. Det økte antall fagmedarbeidere og veksten i forespørsler utenfra innebærer et økende press på biblioteket.

NUPIs publikasjoner har også i 1999 utgjort en viktig del av instituttets profilering. Mot slutten av 1999 ble det utarbeidet en ny grafisk profil, som skal være felles for alle NUPIs publikasjoner og for NUPIs nettsted. Som følge av at NUPIs abonnementsystem havarerte på sensommeren, er det en viss uklarhet om abonnenttallene for tidsskriftene *Internasjonal politikk* (IP) og *Forum for Development Studies* samt artikkelserien *Hvor hender det?* (HHD), men opplysningene under gir et best mulig bilde av situasjonen under de rådende forhold.

Anslag for IPs del kan tyde på at abonnenttallet lå på rundt 1550 ved utgangen av 1999. Av disse gikk rundt 130 til land utenfor Norge, hovedsakelig til Norden. I 1999 behandlet IP spørsmål som spenner fra problemer og utfordringer ved internasjonale kapitalbevegelser via norsk sørpolitikk og klimaforhandlingene i Kyoto til forholdet mellom flybombing og moral. John Kristen Skogan har sittet i redaktørstolen i fem år.

Forum for Development Studies, som utgis i samarbeid med Norsk forening for utviklingsforskning (NFU), hadde i 1999 en moderat nedgang i abonnenttallet. Ved utgangen av året hadde tidsskriftet anslagsvis 650 abonnenter. Som et spesialisert akademisk fagtidsskrift har *Forum* likevel god spredning i Norge, og dessuten 80 abonnenter utenfor Norges grenser. Olav Stokke fortsatte som redaktør i 1999 og videreførte arbeidet med å befeste *Forum* som et anerkjent fagtidsskrift med streng kvalitetskontroll, blant annet gjennom fagfelleevaluering og profesjonell språkvask.

NUPI-forskere har også i 1999 bidratt som redaktører av tidsskrifter utenom NUPI. Helge Blakkisrud fortsatte som redaktør av *Nordisk Østforum*. Iver B. Neumann styrte redaksjonen av *Cooperation and Conflict*, et nordisk basert internasjonalt fagtidsskrift i internasjonal politikk, mens Espen Barth Eide og Tor Tanke Holm er medredaktører i tidsskriftet *International Peacekeeping*.

I artikkelserien *Hvor hender det?* ble det i 1999 utgitt 30 numre. På tampen av året ble det arbeidet mye med å legge om formatet, et arbeid som munnet ut i et helt nytt utseende. HHD utkommer nå med fire A4-sider per nummer med om lag samme tekstmengde som før. Brukervennligheten er derfor økt, med større skrift, mer luft, bruk av bilder og mer bruk av grafiske

fremstillinger. HHD ble også i 1999 redigert av Ivar Windheim. Det har de siste årene vært en nedgang i abonnenttallet, som nå er på ca. 5000. Et annet informasjonstiltak, primært rettet mot skoleverket, er skoleklasser som besøker NUPI og hører på foredrag om utvalgte emner. I 1999 kom 25 skoleklasser til instituttet.

Publikasjonsseriene *NUPI-rapport* og *NUPI-notat* ble flittig brukt i 1999. Hele 14 rapporter og ni notater ble produsert, henholdsvis seks og fire flere enn året før. Stort sett er dette publikasjoner rettet mot spesielle brukere og målgrupper, og de trykkes i mindre opplag. Informasjonsavdelingen har også i 1999 lagt ut enkelte av disse publikasjonene i fulltekst (PDF-format) på Internett. NUPI gir på eget forlag også ut *conference proceedings* og bøker.

NUPIs forskere publiserte i 1999 (se bibliografi) over 120 forsknings- og utredningsarbeider og rundt 50 kortere formidlingsarbeider, bokanmeldelser osv. Det ble publisert åtte bøker, hvorav fem på internasjonale forlag. 26 artikler ble publisert i tidsskrifter. 15 av disse artiklene var vitenskapelige arbeider i tidsskrifter med fagfellevurdering. I tillegg kommer artikler i norske og nordiske tidsskrifter der det legges vekt på popularisering og

NUPI på nett

Nettstedet blir en stadig viktigere portal til NUPIs mangefasetterte virksomhet. De virtuelle besøkene til NUPI er mange – flere hundre hver dag. Og i større omfang enn før kan besøgende nå «hente hjem» dokumenter i fulltekstformat. Brukerne kan blant annet velge mellom 125 artikler fra *Hvor hender det?* i fulltekstformat, og en rekke ar-

tikler i NUPIs tidsskrifter fra tidligere årganger.

I tråd med en total omlegging av NUPIs publiseringsprofil fikk nettstedet nytt utseende ved årsskiftet. Et globalt navigeringssystem med forskjellig fargekoding for de sentrale virksomhetsområdene har økt brukervennligheten til nettstedet. Nettsidene lages og redigeres

av Ivar Windheim.

I noen år har NUPI deltatt i et nettsamarbeid med flere andre forskningsinstitutter. I 1999 ble kjernen i samarbeidet – en elektronisk forskningskatalog – lagt til NUPI. Her kan brukerne, blant annet mediene, finne forskningskompetanse ut fra emne eller region.

formidling. Åtte av artiklene var i rent akademiske internasjonale tidsskrifter med fagfellevurdering. Av 35 artikler publisert i bøker, rapporter og monografier, var 19 engelskspråklige og på internasjonale forlag.

Seminaraktiviteten ble i 1999 sterkt redusert på grunn av installasjon av nytt ventilasjonsanlegg i NUPIs lokaler. I store perioder av året var våre konferanse- og møterom stengt. Til tross for dette arrangerte NUPI 55 større og mindre seminarer (se oversikt). Disse seminarene er det som hovedregel åpen og gratis adgang til. Interne seminarer omfatter Fredagsseminaret og møter knyttet til Sikkerhetspolitisk studiegruppe, Balkan-forum og Midt-Østen-nettverket. I tillegg var NUPI arrangør eller medarrangør av sju større konferanser, i de fleste tilfeller med utenlandsk deltakelse. NUPIs forskere var i løpet av 1999 forelesere, innledere eller foredragsholdere ved rundt 250 arrangementer utenfor huset. Aktiviteten, både i NUPIs regi og ellers, spenner fra tyngre akademiske konferanser og seminarer til aktuelle og policy-orienterte diskusjoner.

NUPI var godt synlig i mediene i 1999. I debatten rundt Kosovo-konflikten, utviklingen i NATO og omstillingene i det norske forsvaret har NUPIs medarbeidere deltatt aktivt, og i noen grad vært med å sette dagsorden for debatten. Konflikten i Kosovo bidro til at en del av NUPIs forskere i perioder nesten daglig opptrådte i radio og TV. I tillegg til utallige opptredener i radio og TV har NUPIs medarbeidere fått over 500 oppslag i pressen.

Medarbeidere Ole Dahl-Gulliksen, Tore Gustavsson, Hazel Henriksen, Dagfrid Hermansen, Liv Høivik, Jan Risvik, Vibeke Lindeberg Sand, Eilert Struksnes, Ivar Windheim

Administrasjon og økonomi

Bakgrunn

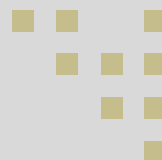
NUPIs administrasjon har ansvar for instituttets økonomi, drift og personalarbeid. Administrasjonen har til oppgave å

- ▼ utvikle og tilrettelegge gode rutiner for økonomistyring
- ▼ sørge for at lokaler, IT-systemer og administrative rutiner er hensiktsmessige og organisert slik at arbeidet blir mest mulig effektivt, og at arbeidsmiljøet blir godt
- ▼ utvikle gode personaladministrative rutiner i tråd med lov- og avtaleverk.

Aktiviteten i 1999

Med utgangspunkt i det ansvar administrasjonen er tillagt, har følgende oppgaver preget arbeidet i året som gikk:

- ▼ NUPI gikk 1. oktober over til den statlige konsernkontoordningen. I samarbeid med Skattedirektoratet har vi utarbeidet en ny økonomimodell, som følger det nye økonomireglementet for staten. Økonomimodellen er bygget opp slik at alle aktiviteter er organisert i prosjekter. Vi har tro på at modellen vil bli et godt styringsverktøy for ledere på alle nivåer i organisasjonen. NUPIs regnskapsføring er fra 1. oktober tilknyttet Skattefogden i Telemark.
- ▼ Vår leiekontrakt med Brødrene Evensens Eiendomsselskap ble fra 1. januar 1999 fornyet for fem år. To forutsetninger for fornyelse var at vi trengte større og bedre ventilerte lokaler. Fra sommeren overtok vi derfor 600 m² med i alt 18 nymalte kontorer i 3. etasje, og samtlige av de etasjer vi leier har nå fått installert nytt ventilasjonssystem. Likeledes fikk korridor og kontorer i 7. etasje en enkel ansiktsløftning. Denne oppussingen vil fortsette i 5. og 6. etasje i 2000.
- ▼ Instituttet fikk i 1998 lokal forhandlingsrett, og dette krever at vi har en lokal lønnspolitikk. Forhandlingene om denne startet i 1999 og forventes

fullført våren 2000. En del av lønnspolitikken innebærer at samtlige stillinger får en arbeidsbeskrivelse, oversikt over kompetansekrav og kriterier for lønnsopprykk. Det tas sikte på å utnytte spennet i det statlige lønssystemet bedre enn tidligere, og bonus for vitenskapelig produksjon er også til vurdering.

- ▼ Et ledd i arbeidet med å systematisere instituttets HMS-rutiner har vært å inngå avtale med en profesjonell bedriftshelsetjeneste. Flere tilbud ble vurdert, og NUPI er fra 1. januar 2000 medlem i Oslo Bedriftshelsetjeneste. Vi har allerede en lav sykefraværprosent, men forventer at det nye tilbudet vil gi ytterligere forbedringer i det forebyggende HMS-arbeidet.

Økonomi og personale

Vi har i 1999 videreført arbeidet med å styrke den eksterne inntjeningen, og som i 1998 utgjør basisbevilgningen fra KUF ca. 40%. Resultatmessig ble det et lite underskudd i 1999. Dette skyldes i hovedsak en del ekstraordinære investeringer i form av ny grafisk profil, innredning av 18 nye kontorer i forbindelse med overtakelsen av 3. etasje, samt overgang til nytt biblioteksystem. Økonomien totalt sett må anses som god, med en egenkapital på vel 3 mkr.

Det ble i alt utført 63,8 årsverk ved NUPI i 1999. Dette fordeler seg på 35,5 årsverk av forskere og 18,3 årsverk knyttet til informasjon og administrasjon. Studentstipendiater og sivilarbeidere sto for henholdsvis 7,8 og 2,2 årsverk. Antall årsverk utført av kvinner var 19,2 og 44,6 årsverk ble utført av menn.

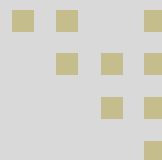
Leder Grete Thingelstad

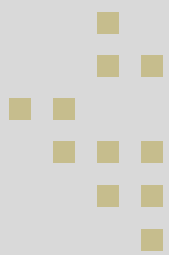
Medarbeidere Jonny Andreassen, Margareta Håkansson, Anne Isene, Elin Olaisen, Tor Arne Rysstad, Jack Skarsjø, Inger Berit Tjølsen

Resultat- og balanseregnskap

Resultatregnskap ¹	1999	1998
Driftsinntekter		
Grunnbevilgning	13 679 000	13 204 000
Oppdragsinntekter	17 686 672	17 932 257
Salgsinntekter	784 684	959 439
Andre inntekter	50 540	87 497
Sum driftsinntekter	32 200 895	32 183 193
Driftskostnader		
Lønn og sosiale kostnader	18 753 567	18 601 434
Andre personalkostnader	572 559	543 925
Kontorkostnader	1 943 437	1 171 064
Trykking og utsendelse	1 544 383	1 121 589
Bibliotek	393 298	352 374
Reise- og møteutgifter	978 596	191 360
Huskostnader	3 479 556	2 578 493
Prosjektførte kostnader	5 115 578	7 121 495
Sum driftskostnader	32 780 975	31 681 735
Driftsresultat	-580 080	501 458
Finansinntekter og -kostnader		
Finansinntekter	342 785	635 602
Finanskostnader	1 143	
Sum finansinntekter og -kostnader	341 643	635 602
Resultat før ekstraordinære poster	-238 437	1 137 060
Ekstraordinære inntekter og kostnader		
Ekstraordinære inntekter		243 190
Ekstraordinære kostnader	53 907	
Sum ekstraordinære int. og kostn.	53 907	243 190
Årsresultat	-292 344	1 380 250
Disponering		
Overført til EK	-292 344	1 380 250

1 Regnskapet som avgis, følger tilnærmet prinsippene nedfelt i regnskapsloven per 31.12.99.

Balanse	1999	1998
Eiendeler:		
Kundefordringer	65 825	
Reiseforskudd	69 800	60 565
Utestående bevilg. prosjekter ²	2 911 287	1 727 659
Kasse og bankinnskudd	10 792 231	10 757 279
Sum eiendeler	13 839 143	12 545 503
Egenkapital:		
Egenkapital 01.01.99	3 301 255	1 921 005
Årets resultat	-292 344	1 380 250
Egenkapital 31.12.99	3 008 911	3 301 255
Gjeld:		
Skattetrekk og andre trekk	826 358	417 664
Skyldige offentlige avgifter	968 537	355 127
Skyldig feriep.	1 368 277	1 281 357
Skyldig Skattefogd	3 321 420	2 682 962
Forskudd på bevilg. prosjekter ²	4 345 639	4 507 138
Sum gjeld	10 830 232	9 244 248
Sum gjeld og egenkapital	13 839 143	12 545 503

² Kostnader i forbindelse med eksternt finansierte prosjekter blir løpende belastet prosjektet. Prosjekter med debetsaldo har fått sine løpende utgifter forskuttet av NUPI. Prosjektenes totalbevilgning er vurdert til å være tilstrekkelig til å dekke både påløpte og forventede fremtidige kostnader forbundet med fullføring av prosjektene i henhold til kontrakt. Prosjektene med utestående bevilgning er ført som eiendel i regnskapet. Prosjekter med kreditsaldo er ført som gjeld i regnskapet. Disse har mottatt forskuddsbevilgninger fra oppdragsgiver. Saldo og eventuell restbevilgning er vurdert som tilstrekkelig til å dekke forventede fremtidige kostnader forbundet med fullføring av prosjektene.

Bibliografi

Bøker og rapporter

Norske forlag

Andvig, Jens C.

Corruption in former USSR countries and international oil business in Azerbaijan, NUPI-rapport nr. 253, Oslo: NUPI, 104s.

Anker, Morten

Regjeringen i Russland. En analyse av det konstitusjonelle system i Den russiske føderasjon 1993-1998, med vekt på sentralregjeringens rolle, NUPI-rapport nr. 242, Oslo: NUPI, 72s.

Bjørger, Tore og Yngve Carlsson

Vold, rasisme og ungdomsgjenger: forebygging og bekjempelse, Oslo: Tano Aschehoug, 269s.

Bjørger, Tore, Leif Petter Olaussen og Kristin Skjørten

Forskning om vold, Oslo: Norges forskningsråd, 123s.

Blakkisrud, Helge og Brynjulf Risnes

Perspectives on the Development of Russia as a Federation, NUPI-rapport nr. 243, Oslo: NUPI, 142s.

Espegren, Astrid

The Organization of African Unity and Conflict Management. Still a Toothless Bulldog?, NUPI-rapport nr. 247, Oslo: NUPI, 78s.

Friis, Karsten

Stat, nasjon, verneplikt. En genealogisk analyse av stats- og nasjonsbygging i Norge med fokus på verneplikten, NUPI-rapport nr. 246, Oslo: NUPI, 98s.

Eide, Espen Barth, Jeremy Ginifer og Carsten F. Rønnefeldt

Preventive action in theory and practice: the Skopje papers, Oslo: NUPI, 156s.

Græger, Nina

The European Security and Defence Dimension. Dilemmas and Challenges for the EU, the WEU and NATO, NUPI-rapport nr. 251, Oslo: NUPI, 54s.

Helland, Anita, Kari H. Karamé, Anita Kristensen og Inger Skjelsbæk
Women and Armed Conflicts – a Study for the Norwegian Ministry of Foreign Affairs, Oslo: NUPI, 106s.

Heradstveit, Daniel

Kampen mellom sekularisme og islamisme i Tyrkia, NUPI-rapport nr. 244, Oslo: NUPI, 111s.

Heradstveit, Daniel og Kari Eken Strømme

Nation-building in Azerbaijan. Democratic Development and Human Rights, NUPI-rapport nr. 248, Oslo: NUPI, 130s.

Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red.

Euroen og den norske kronens skjebne, Bergen: Fagbokforlaget, 256s.

Kristensen, Anita, red.

Latvia and Norway – Neighbours Re-Discovered, Oslo: NUPI, 49s.

Melby, Svein

Feilbelastet supermakt? USA og lederrollen i internasjonal konflikt-håndtering, NUPI-rapport nr. 240, Oslo: NUPI, 49s.

Mærli, Morten Bremer

Atomterrorisme, Oslo: NUPI, 264s.

Strømmen, Kari Eken

Tyrker, muslim og sovjetborger. Utvikling av aserbajdsjansk nasjonal identitet under sovjetregimet, NUPI-rapport nr. 245, Oslo: NUPI, 138s.

Sæter, Martin

Europeisering av sikkerhetspolitikken: NATO og OSSE i EU-prosessens gravitasjonsfelt, FFI rapport – 99/04175, Kjeller: FFI, 58s.

Tyldum, Guri

Economic Security and National Pride. An Analysis of the 1995 Parliamentary Election in the Russian Federation, NUPI-rapport nr. 252, Oslo: NUPI, 123s.

Wiig, Henrik

How Much Globalisation? Reassessing the Growth of International Trade and Investment in the OECD, NUPI-rapport nr. 241, Oslo: NUPI, 26s.

Wilhelmsen, Julie

Konflikten i Den russiske føderasjon. To kasusstudier – en hobbesiansk forklaring, NUPI-rapport nr. 249, Oslo: NUPI, 105s.

Yürükel, Sefa Martin

Klansystemet i Aserbajdsjan. Politikk, økonomi, korrupsjon, makt og menneskerettigheter, NUPI-rapport nr. 250, Oslo: NUPI, 56s.

Nordiske og internasjonale forlag

Eide, Espen Barth og Tor Tanke Holm

Peacebuilding and Police Reform, special issue of International Peacekeeping, vol. 6, nr. 4, London: Frank Cass, 230s.

Fagerberg, Jan, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen

The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth, Cheltenham: Edward Elgar, 250s.

Forster, Jacques og Olav Stokke

Policy Coherence in Development Co-operation, London: Frank Cass, EADI Book Series 22, 499s.

Knudsen, Olav F.

Stability and Security in the Baltic Sea Region: Russian, Nordic and European Aspects, London: Frank Cass, 287s.

Neumann, Iver B.

Uses of the Other. The 'East' in European Identity Formation, Minneapolis: University of Minnesota Press, Borderline Series, 281s.

Neumann, Iver B. og Ian Clark

Classical Theories of International Relations, paperback-utgave, 1. utgave 1996, Oxford: Macmillan Press, St Antony's Series, 267s.

Artikler i tidsskrifter

Norske tidsskrifter

Eide, Espen Barth

«Fra Dayton til Rambouillet», *Mennesker og rettigheter*, vol. 17, nr. 3, s. 205-219.

Heier, Tormod

«NATO's strategiske konsept: utfordringer for eget forsvar», *Norges Forsvar*, nr. 3, s. 26-27.

Heradstveit, Daniel

«Sekulære mottrekk til islamismens framvekst i Tyrkia», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 1, s. 73-100.

Isachsen, Arne Jon og Espen R. Moen

«Er eurotilknytning så ille? Tiden baner veien for euro i Norge», *Sosialøkonomen*, vol. 53, nr. 9, s.14-16.

Isachsen, Arne Jon

«Frie kapitalbevegelser – for mye av en god ting?», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 4, s. 575-582.

Isachsen, Arne Jon

«Mens vi venter på euroen», *Sosialøkonomen*, vol. 53, nr. 7, s. 7-9.

Klevberg, Håvard

«Norsk sikkerhetspolitisk omprøving i fire trinn – om forholdet til internasjonale fredsoperasjoner etter Den kalde krigen», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 4, s. 507-525.

Lodgaard, Sverre

«Norges sikkerhetspolitiske stilling ved århundreskiftet», *Norsk Militært Tidsskrift*, vol. 168, nr. 10, s. 4-11.

Melchior, Arne

«Globalisering og arbeidsstandarder: Et blikk på Øst-Asia», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 2, s. 295-321.

Neumann, Iver B.

«Diplomati som skiftende sosial praksis. James der Derians *On Diplomacy. A Genealogy of Western Estrangement*», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 3, s. 473-492.

Neumann, Iver B.

«Forstillelsens seier over løgner. Om diplomati og løgn», *Idéhistorisk tidsskrift*, spesialnummer Løgnen, nr. 3, s. 26-33.

Neumann, Iver B.

«Idealisme og egeninteresse – et nytt blikk på debatten mellom Egeland og Udgaard», *Tidens Tegn*, nr. 5, s. 43-47.

Neumann, Iver B.

«Krigen etter Kosovo», *Tidens Tegn*, nr. 8, s. 22-27.

Neumann, Iver B.

«Norsk sørpolitikk: Den disaggregerte stats diplomati», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 2, s. 181-197.

Neumann, Iver B.

«Temadel: "Norsk sørpolitikk"», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 2, s. 179-180.

Thune, Henrik

«Europas Janus», *Nytt Norsk Tidsskrift*, vol. 16, nr. 4, s. 380-383.

Thune, Henrik og Vegard Hansen

«Massakre og moral. (U)partiskhet og militær (av)makt». *PACEM*, vol. 2, nr. 1, s. 73-87.

Visnes, Kjetil

«Suvereniteten som forsvant – Norsk bistand fra stat til folk», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 2, s. 221-250.

Wiig, Henrik

«Olje-Ola: Råkapitalist eller verdensfrelser?», *Mennesker og rettigheter*, vol. 17, nr. 2, s. 166-168.

Nordiske og internasjonale tidsskrifter

Angell, Valter

«Acid deposition and its effects in China: an overview», i Valter Angell et al., *Environmental Science and Policy*, vol. 2, Amsterdam: Elsevier, s. 9-24.

Angell, Valter

«Acidification in China: Assessment Based on Studies at Forested Sites from Chongqing to Guangzhou», i Hans M. Seip et al., *Ambio*, vol. 28, nr. 6, s. 522-528.

Eide, Espen Barth

«Intervening without the UN; a rejoinder», *Security Dialogue*, vol. 30, nr. 1, s. 91-94.

Fagerberg, Jan

«Technology, policy, growth – theory, evidence and interpretation», *Nordic Journal of Political Economy*, vol. 25, nr. 1, s.5-14.

Flikke, Geir

«Patriotic Left-Centrism: The Zigzags of the Communist Party of the Russian Federation», *Europe-Asia Studies* (formerly *Soviet Studies*), vol. 51, nr. 2, s. 275-298.

Lodgaard, Sverre

«Norway and NATO at 50», *Perceptions* (Journal of International Affairs, Special issue on NATO), March-May 1999.

Neumann, Iver B.

«Representation and State Action: The Case of Russia's Place in Europe», *Journal of International Relations and Development*, vol. 2, nr. 3, s. 263-287.

Neumann, Iver B.

«Norsk utenrikspolitisk historie – en kritikk», Stockholm: *Kungl Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, nr. 5, s. 119-144.

Neumann, Iver B.

«Norsk utenrikspolitisk historie – en kritikk», Stockholm: *Kungl Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, nr. 6, s. 147-174.

Neumann, Iver B.

«Diskursanalyse av politikk: Forutsetninger og metodeproblemer», *Statsvetenskaplig Tidskrift*, vol. 102, nr. 2, s. 163-181.

Neumann, Iver B

«Viewpoint: The Nordic Paradox», *North*, vol. 10, nr. 2/3, s. 1, s. 37-41.

Sæter, Martin

«Theoretical Truth as a Relative Concept», *Cooperation and Conflict*, vol. 34, nr. 4, s. 444-447.

Artikler i bøker, rapporter og antologier

Norske forlag

Blakkisrud, Helge

«Federal Reform and Resource Conflicts: The Case of Nenets Autonomous Okrug», i Blakkisrud, Helge og Brynjulf Risnes, *Perspectives on the Development of Russia as a Federation*, NUPI-rapport nr. 243, Oslo: NUPI, s. 67-79.

Blakkisrud, Helge og Brynjulf Risnes «Introduction», i Blakkisrud, Helge og Brynjulf Risnes, *Perspectives on the Development of Russia as a Federation*, NUPI-rapport nr. 243, Oslo: NUPI, s. 5-7.

Eide, Espen Barth

«Regionalising Intervention: The Case of Europe in the Balkans», i McDermott, Anthony, red., *Sovereign Intervention?*, PRIO-rapport nr. 2, Oslo: PRIO, s. 61-86.

Eide, Espen Barth og Jeremy Ginifer «Introduction», i Eide, Espen Barth, Jeremy Ginifer og Carsten F. Rønnefeldt, *Preventive action in theory and practice: the Skopje papers*, Oslo: NUPI, s. 7-13.

Eide, Espen Barth og Jeremy Ginifer «The 'Ethnicity' Factor and the Prevention of Conflict Outbreaks», i Eide, Espen Barth, Jeremy Ginifer og Carsten F. Rønnefeldt, *Preventive action in theory and practice: the Skopje papers*, Oslo: NUPI, s. 77-93.

Eide, Espen Barth og Jeremy Ginifer «Conclusion», i Eide, Espen Barth, Jeremy Ginifer og Carsten F. Rønnefeldt, *Preventive action in theory and practice: the Skopje papers*, Oslo: NUPI, s. 153-156.

Græger, Nina

«Changing security concepts: The human rights challenge», i McDermott, Anthony, red., *Sovereign Intervention?*, PRIO-rapport nr. 2, Oslo: PRIO, s. 45-60.

Helland, Anita og Anita Kristensen

«Women in Peace Operations», i Helland, Anita, Kari H. Karamé, Anita Kristensen og Inger Skjelsbæk, *Women and Armed Conflicts – a Study for the Norwegian Ministry of Foreign Affairs*, Oslo: NUPI, s. 71-117.

Isachsen, Arne Jon

«Euroen og den norske kronens skjebne», i Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red., *Euroen og den norske kronens skjebne*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 235-256.

Isachsen, Arne Jon

«Look to England?», i Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red., *Euroen og den norske kronens skjebne*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 207-212.

Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste «Innledning og sammendrag», i Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red., *Euroen og den norske kronens skjebne*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 7-17.

- Karamé, Kari H.
«Women and War: A Highly Complex Interrelation», i Helland, Anita, Kari H. Karamé, Anita Kristensen og Inger Skjelsbæk, *Women and Armed Conflicts – a Study for the Norwegian Ministry of Foreign Affairs*, Oslo: NUPI, s. 4-35.
- Lodgaard, Sverre
«Background», i Flame of Hope. International Consultation on West Africa's Moratorium on Small Arms, Geneva, May 5th 1999, Oslo: Norwegian Initiative on Small Arms Transfers/Henri Dunant Center, s. 4-9.
- Neumann, Iver B.
«Nasjonal kultur, postnasjonal politikk?», i Rudeng, Erik, red., *Kunnskapsregimer. Debatten om De nasjonale strateger*, Oslo: Pax, s. 369-374.
- Risnes, Brynjulf
«Can law keep Russia together? The Russian federal system and the emerging rule of law», i Blakkisrud, Helge og Brynjulf Risnes, red., *Perspectives on the Development of Russia as a Federation*, NUPI-rapport nr. 243, Oslo: NUPI, s. 9-22.
- Rønnefeldt, Carsten og Henrik Thune
«Conflicting Global Orders: The Principle of Non-Intervention and Human Rights», i McDermott, Anthony, red., *Sovereign Intervention?*, PRIO-rapport, nr. 2, Oslo: PRIO, s. 28-43.
- Røste, Ole Bjørn
«Kan euroen fortrenge kronen», i Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red., *Euroen og den norske kronens skjebne*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 55-71.
- Røste, Ole Bjørn
«Fast valutakurs og frie kapitalbevegelser: Er seddelfond løsningen?», i Isachsen, Arne Jon og Ole Bjørn Røste, red., *Euroen og den norske kronens skjebne*, Bergen: Fagbokforlaget, s. 167-181.
- Skogan, John Kristen
«Norsk sikkerhetspolitikk under NATO-medlemskap: Virkemidler, begrensninger og forutsetninger», i *IP grunnfag*, Oslo: UniPub/Akademi-ka, 38s.
- Thune, Henrik og Carsten Rønnefeldt
«Conflicting Global Orders: The Principle of Non-intervention and Human Rights», i McDermott, Anthony, red., *Sovereign Intervention?*, PRIO-rapport nr. 2, Oslo: PRIO, s. 29-45.

Nordiske og internasjonale forlag

- Andvig, Jens C.
«The economics of corruption», i Fiorentini, G. og S. Zamagni, red., *The Economics of Corruption and Illegal Markets*, vol. 1, utgitt i serien The international library of critical writings in economics, Cheltenham: An Elgar Reference Collection. s 3-40.
- Andvig, Jens og K. O. Moene
«How corruption may corrupt» i Fiorentini, G. og S. Zamagni, red., *The*

Economics of Corruption and Illegal markets, vol. 1, utgitt i serien The international library of critical writings in economics, Cheltenham: An Elgar Reference Collection. s 41-54.

Begg, Iain og Jan Fagerberg

«Conclusions and policy implications», i Fagerberg, Jan, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen, red., *The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth*, Cheltenham: Edward Elgar, s. 228-237.

Cappelen, Aadne og Jan Fagerberg

«Lack of regional convergence», i Fagerberg, Jan, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen, red., *The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth*, Cheltenham: Edward Elgar, s. 130-148.

Fagerberg, Jan

«Europe – a long view», i Fagerberg, Jan, Paolo Guerrieri og Bart Verspagen, red., *The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth*, Cheltenham: Edward Elgar, s. 1-20.

Forster, Jacques og Olav Stokke

«Introduction», i Forster, Jacques og Olav Stokke, red., *Coherence in Development Co-operation*, London: Frank Cass, s. 1-15.

Forster, Jacques og Olav Stokke

«Coherence of Policies Towards Developing Countries: Approaching the Problematique», i Forster, Jacques og Olav Stokke, red., *Coherence in Development Co-operation*, London: Frank Cass, s. 16-57.

Godzimirski, Jakub M.

«Soviet Legacy and Baltic Security: The Case of Kaliningrad», i Knudsen, Olav Fagelund, red., *Stability and Security in the Baltic Sea Region: Russian, Nordic and European Aspects*, London: Frank Cass, s. 29-54.

Holm, Tor Tanke

«UN CIVPOL Operations in Eastern Slavonia, 1992-98», i Eide, Espen Barth og Tor Tanke Holm, red., *Peacebuilding and Police Reform*, special issue of International Peacekeeping, vol. 6, nr. 4, London: Frank Cass, s. 135-156.

Isachsen, Arne Jon

«Comments on Niels Thygesen's paper: EMU and the Outsider Nations», i Andersen, T. M., S. E. Hougaard Jensen og O. Risager, red., *Macroeconomic Perspectives on the Danish Economy*, London: Macmillian Press, s. 56-60.

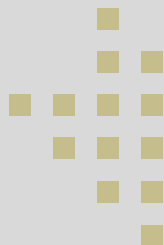
Isachsen, Arne Jon og Steinar Strøm

«The hidden economy: The labour market and tax evasion», i Fiorentini G. og S. Zamagni red., *The Economics of Corruption and Illegal Markets*, vol. 1, utgitt i serien The international library of critical writings in economics, Cheltenham: An Elgar Reference Collection.

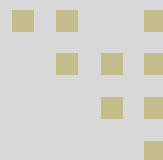
Karamé, Kari H.

«Maman Aida, a Lebanese Godmother of the Combatants: Fighting without Arms», i Lamia R. Shehadeh, red., *Women and War in Lebanon*, Gainesville: University Press of Florida, s. 195-208.

- Knudsen, Olav Fagelund
«Security on the great power fringe», i Knudsen, Olav Fagelund, red., *Stability and Security in the Baltic Sea Region: Russian, Nordic and European Aspects*, London: Frank Cass, s. 3-19.
- Knudsen, Olav Fagelund
«Introduction», i Knudsen, Olav Fagelund, red., *Stability and Security in the Baltic Sea Region: Russian, Nordic and European Aspects*, London: Frank Cass, s. 3-19.
- Lodgaard, Sverre
«Proliferation: Relevant Factors», i *Curbing the Spread of Nuclear Weapons*, An Informal Panel Discussion on the Occasion of the 20th Anniversary of the Vienna International Centre, 8 October 1999. s. 4-10. s. 35-36
- Maurseth, Per Botolf og Bart Verspagen
«Europe: one or several systems of innovation? An analysis based in patent citations», i Fagerberg, Jan, Pablo Guerreri og Bart Verspagen, red., *The Economic Challenge for Europe: Adapting to Innovation Based Growth*, Cheltenham: Edward Elgar, s. 149-174.
- Maurseth, Per Botolf
«Geography, Technology and Convergence», i *TEIS-Working Paper*, no. 19, Maastricht. 72 s.
- Neumann, Iver B.
«The Foreign Ministry of Norway», i Hocking, Brian, red., *Foreign Ministries in a Time of Change*, London: Macmillan, s. 152-169.
- Neumann, Iver B.
«Central Europe 1950-2000», i Slavica Lundensia, Special issue, Björling, Fiona, red., *Through a Glass Darkly. Cultural representation in the dialogue between Central, Eastern and Western Europe*, nr. 19, s.15-28.
- Neumann, Iver B.
«Identity and the Outbreak of War», i Jeong, Ho-Won, red., *The New Agenda for Peace Research*, Aldershot: Ashgate, s. 45-60.
- Stokke, Olav
«Development Co-operation and Policy Coherence: The Case of Norway», i Forster, Jacques og Olav Stokke, red., *Coherence in Development Co-operation*, London: Frank Cass, s. 212-294.
- Van Dassen, Lars
«A tale of two motivations: Finland's quest for multilateral means against the nuclear bomb», i Finnish Institute of International Affairs Northern dimensions, Helsinki: The Finnish Institute of International Affairs, s. 61-71.
- Notater, utredningsarbeider o.l.**
- Aune, Finn Roar, Sverre Grepperud og Henrik Wiig
Maize Trade Liberalization vs. Fertilizer Subsidies in Tanzania: A CGE Model Analysis with Endogenous Soil Fertility, Discussion Papers no. 249, SSB, Oslo: Statistics Norway, 34s.

Bjørge, Tore

Tiltak mot ungdomsgjenger – innspill til regjeringens handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet, notat på oppdrag for Barne- og familiedepartementet, 17s.

Eide, Espen Barth, Annika Hansen,

Brynjar Lia og Knut G. Nustad
Security Sector Reform as a Development Issue, Room Document, nr. 7, 2-3. June, Paris: OECD/DAC, 40s.

Eide, Espen Barth, Bengt Holmen,

Nina Græger, Kari Osland og Ståle Ulriksen
Regional stabilitet i Sørøst-Europa i lys av Kosovo-konflikten, rapport til Utenriksdepartementet 19. mai, Oslo: NUPI, 80s.

Eide, Espen Barth, Carsten F. Rønnefeldt og Dan Smith

Environmental Conflict and Preventive Action, seminarrapport på oppdrag fra Utenriksdepartementet i samarbeid med CESAR og PRIO, februar, 24s.

Friis, Karsten og Vegard Hansen

Norden og internasjonale fredsoperasjoner, Oslo: Utenriksdepartementet, 22s. (eng. utgave: The Nordic countries and international peacekeeping operations).

Græger, Nina

«Security Organisations in Europe – Lessons Learned from the European Experience», ACCORD *Occasional Paper*, nr. 7, Durban: ACCORD, 8s.

Lodgaard, Sverre

En verdiorientert Sør-politikk og en interessebasert utenrikspolitikk. Et analyseskjema, rapport fra Lyse-

bu-seminaret november 1998, CMI og NUPI i samarbeid med PEV og UD.

Lodgaard, Sverre, Arve Ofstad, Olav Stokke og Gunnar M. Sørbø

Sørpolitikens plass i et utenrikspolitisk helhetsperspektiv. Sluttnotat, mai.

Lodgaard, Sverre

North Korea and the Proliferation Problem, paper for the Secretary-General's Advisory Board on Disarmament Matters, June-July, 5 s.

Maurseth, Per Botolf

Europeiske regioner: Konvergens eller divergens?, NUPI-notat nr. 597, Oslo: NUPI, 30s.

Maurseth, Per Botolf

Geography, Technology and Convergence, NUPI-notat nr. 601, Oslo: NUPI, 72s.

Maurseth, Per Botolf og Bart Verspagen

Knowledge Spillovers in Europe: A Patent Citations Analysis, NUPI-notat nr. 598, Oslo: NUPI, 32s.

Melby, Svein

The misuse of a superpower, the US and military involvement, NUPI-notat nr. 602, Oslo: NUPI, 24s.

Neumann, Iver B.

Central Europe 1950-2000, NUPI-notat nr. 594, Oslo: NUPI, 20s.

Neumann, Iver B.

Den østlige EU-utvidelse: fra Norden til Nord-Europa, NUPI-notat nr. 595, Oslo: NUPI, 15s.

Neumann, Iver B.

Norsk utenrikspolitikkens historie – en kritikk, NUPI-notat nr. 596, Oslo: NUPI, 41s.

Ofstad, Arve og Olav Stokke

Sør-politikkens plass i et utenriks-politisk helhetsperspektiv: I-III, rapporter fra seminarer organisert av CMI og NUPI i samarbeid med Planleggings- og evalueringsenheten i Utenriksdepartementet.

Sending, Ole Jacob

Some Critical Remarks to March and Olsen's 'Logic of Appropriateness', notat nr. 53, Universitetet i Bergen: Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, november, 32 s.

Skogan, John Kristen

Norsk sikkerhetspolitikk under NATO-medlemskap: Virkemidler, begrensninger og forutsetninger, NUPI-notat nr. 599, Oslo: NUPI, 50s.

Ulriksen, Ståle

Den norske forsvarstradisjonen, arbeidsnotat fra prosjektet Den norske forsvarstradisjon og de nye utfordringene, mars, Oslo: NUPI, 51s.

Ulriksen, Ståle

Aspekter ved bruk av militær integrasjon som ledd i forsvarspolitisk strategi, arbeidsnotat for Det forsvarspolitiske utvalg (FPU), november, 15 s.

Yürükel, Sefa Martin

The Clan System in Azerbaijan. An English summary of the research report: *Klansystemet i Aserbajdsjan*, NUPI-notat nr. 600, Oslo: NUPI, 8s.

Hovedfagsoppgaver

Devold, Thomas A.

Mot demokratisk konsolidering i Russland? En studie av politisk kultur og demokratisering i det post-sovjetiske Russland, Oslo: Institutt for statsvitenskap, 137s.

Espegren, Astrid

The Organization of African Unity and Conflict Management. Still a Toothless Bulldog?, Oslo: Institutt for statsvitenskap, 125 s.

Fossum, Geir Espen

The Death of Neutrality and the Glory of Force – An Analysis of Political Debates on the Use of International Military Forces in Bosnia, 1991-1995, Trondheim: Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, 138s.

Nauni, Anila

Migration, Identity and Adaption. The case of Kosova-Albanian youths and their parents in Oslo, Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, 131s.

Tyldum, Guri

Economic Security and National Pride. An Analysis of the 1995 Parliamentary Election in the Russian Federation, Bergen: Institutt for sammenliknende politikk, 123s.

Visnes, Kjetil

Suverenitet og stat i norsk bistandsdiskurs: utvikling i fem tiår, Oslo: Institutt for statsvitenskap, 139s.

Wilhelmsen, Julie

Konflikten i Den russiske føderasjon. To kasusstudier – en hobbesiansk forklaring, Oslo: Institutt for statsvitenskap, 1345.

Kortere formidlingsarbeider

Andvig, Jens C., Tore Bjørgo, Morten Bremer Mærli og Ivar Windheim
«Internasjonal kriminalitet og terrorisme», *Hvor Hender Det?*, nr. 22/23.

Bendiksby, Trygve og Hilde Salvesen
«Guatemala, Memoria del silencio», *Tredje verden magasinet X*, vol. 8, nr. 2, s. 38.

Bendiksby, Trygve, Tor Tanke Holm og Anita Kristensen
«Sannhetskommisjoner», *Hvor Hender Det?*, nr. 27.

Bertinussen, Gudrun
«Palestinske arbeidere i Israel: Arbeidsmigranter», *Palestina*, vol. 4, nr. 4, s. 10-13.

Bertinussen, Gudrun
«"Sikkerhet" for enhver pris – men ikke på bekostning av israelsk industri», *Palestina*, vol. 4, nr. 4, s. 14-15.

Blakkisrud, Helge
«OSCE Disapproves "The Most Democratic Elections Ever" in Azerbaijan», *Security Dialogue*, vol. 30, nr. 1, s. 126-128.

Blakkisrud, Helge
«Trenger vi mafiaen?», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 1.

Blakkisrud, Helge
«Bomber over Balkan», leder, *Nor-*

disk Østforum, vol. 13, nr. 2.

Blakkisrud, Helge

«La historien dømmel!», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 3.

Blakkisrud, Helge

«Til valgene!», leder, *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 4.

Blakkisrud, Helge

«Russland: Tung veg frå plan til marknad», *Hvor Hender Det?*, nr. 11.

Eide, Espen Barth

«Kosovo: Fortsatt lang vei til fred», *Hvor Hender Det?*, nr. 1.

Friis, Karsten, Bengt Holmen, Håvard Klevberg, Henrik Thune og Ståle Ulriksen

«Kosovo», *Hvor Hender Det?*, nr. 28.

Godzimirski, Jakub M.

«Russisk mafia», *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 1, s. 61-62.

Godzimirski, Jakub M.

«Nato-utvidelse og Kosovo-krisen», *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 2, s. 75-76.

Godzimirski, Jakub M.,

«Språk og kart», *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 3, s. 65-66.

Godzimirski, Jakub M.

«Valgene i Russland», *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 4, s. 75-76.

Godzimirski, Jakub M.

«Konflikt i Abkhazia», *Hvor Hender Det?*, nr. 26.

Grünfeldt, Leo A. og Henrik Wiig

«EURO – felles valuta og identitet», *Hvor Hender Det?*, nr. 18/19.

Græger, Nina

«OSSE – ein europeisk tryggingsorganisasjon», *Hvor Hender Det?*, nr. 25.

- Græger, Nina
«Utviklingen av EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske dimensjon», *Vårt Europa*, nr. 2., Oslo: Europeisk Ungdom.
- Haaland, Hege
«Tyskland og Polen – fra fiender til partnere», *Folk og Forsvar kontaktblad*, nr. 4, s. 10-11.
- Isachsen, Arne Jon
«Refleksjoner om moral og marked», *Tidens Tegn*, nr. 6, s. 24-28.
- Lodgaard, Sverre
Report from the 6th Pugwash Workshop on the Middle East: «Palestinian Sovereignty», Tynningø, Sweden, 18-21 February 1999, Pugwash Newsletter, vol. 36, no.2, November.
- Lodgaard, Sverre
«Håndvåpen, kriminalitet og krig», *Hvor Hender Det?*, nr. 10.
- Maurseth, Per Botolf
«Økonomisk globalisering», *Hvor Hender Det?*, nr. 2.
- Maurseth, Per Botolf
Wakelin, K., *Trade and Innovation*, anmeldt i *The Economic Journal*, nr. 453.
- Maurseth, Per Botolf
«Offentlige goder: Ny tilnærming til globale problemer», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 4, s. 636-640.
- Melby, Svein
«Politikk på amerikansk», *Hvor Hender Det?*, nr. 29.
- Melchior, Arne
Pekka Sutela, *The road to the Russian market economy. Selected essays, 1993-1998*, anmeldt i *Nordisk Østforum*, vol. 13, nr. 4, 81-84.
- Neumann, Iver B.
«Europeiseringen av nasjonalstaten Norge. De nasjonale strategier av Rune Slagstad», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 3, s. 493-498.
- Risnes, Brynjulf
Anmeldelse av Stertzell, Fredrik (red.) «På väg mot rättsstater i Östeuropa», *Tidsskrift for rettsvitenskap*, nr. 1-2, s. 234-237.
- Skogan, John Kristen
«Militær strategi – en innføring i maktens logikk av Sverre Diesen», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr.1, s. 159-163.
- Skogan, John Kristen
«1999: NATO jubilerer», *Hvor Hender Det?*, nr. 20.
- Skogan, John Kristen
«NATO 50 år – fra jubileumsmøtet: NATO i endring reiser mange spørsmål», *Norges Forsvar*, nr.3, s. 24-25.
- Stokke, Olav
«Development and Ethics», *Forum for Development Studies*, nr. 1, s. 3-4.
- Stokke, Olav
«Introduction», *Forum for Development Studies*, nr. 2, s. 179-180.
- Sæter, Martin
«EU mot et nytt årtusen», *Hvor Hender Det?*, nr. 12/13.
- Thune, Henrik
«Slik en diplomat ser det», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 1, s. 154-158.

Thune, Henrik

«FN, USA og Irak», *Hvor Hender Det?*, nr. 32.

Thune, Henrik

«NATOs utrygge orden», *Tredje verdens magasinet X*, nr.4, vol. 8, s. 14-16.

Ulriksen, Ståle

«Hemmelig kunnskap. En kommentar til to delstudier av Norges kalde krig», *Internasjonal Politikk*, vol. 57, nr. 1, s.143-153.

Ulriksen, Ståle

«USA og EU – partnere og rivaler», *Hvor Hender Det?*, nr. 31.

I tillegg kommer aviskronikker og andre innlegg i dagspressen.

Konferanser og seminarer

Januar

- 04.01 **The 50th Anniversary of the Geneva Conventions 1949-1999. Humanitarian Challenges Ahead**
Mr. Cornelio Sommaruga, President ICRC – International Committee of the Red Cross; Sverre Lodgaard, Director NUPI
- 14.01 Balkan-forum

Februar

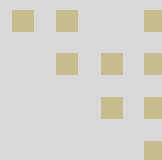
- 02.02 **The European Monetary Union: Implications for Italy**
Professor Enrico Colombatto, University of Turin
- 03.02 Balkan-forum & OSSE-gruppen
- 04.02 **Post-Soviet Forced Migration and the Russian-Speakers' Position in the Newly Independent States (A Case-Study of Kyrgyztan)**
Dr. Natalya Kosmarskaya, Senior Researcher, the Institute of Oriental Studies, Russian Academy of Sciences
- 08.02 **Nuclear Disarmament and Non-Proliferation**
Ambassador Thomas Graham Jr., President of Lawyers' Alliance for World Security, USA
- 10.02 Midtøsten-nettverk
- 10.02 Sikkerhetspolitisk studiegruppe
- 12.02 Fredagsseminaret: **Vet Jordan alltid hvordan?**
Kari Karamé, NUPI

Mars

- 03.03 Midtøsten-nettverk
- 12.03 Teoriseminar: **Symbolic Power: Bringing Bourdieu to IR Theory**
Mike Williams, University of Wales at Aberystwyth
- 12.03 Fredagsseminaret: **Baner og storpolitikk**
Arne Melchior, NUPI
- 17.03 **Peacekeeping from an African Perspective**
Dr. Jakkie Cilliers, Institute for Security Studies (ISS), Pretoria
Mr. Cedric de Coning, Programme Manager of Peacekeeping, African Centre for Constructive Resolution of Disputes (ACCORD), Durban
- 19.03 **Towards a Europeanization of Norwegian Security Policy**
Helene Sjursen, ARENA-programmet
- 19.03 Fredagsseminaret: **Sannhets-kommisjonen i Guatemala**
Trygve Bendiksbø

April

- 07.04 Midtøsten-nettverk
- 09.04 Teoriseminar: **Security Communities**
Janice Bially, Yale University
- 16.04 **Norsk pengepolitikk i et europeisk perspektiv**
Professor Hermod Skånland, Handelshøyskolen BI

- 17.04 The West African Moratorium on Small Arms and Light Weapons**
The President of the Organisation of African Unity (OAU) ,
H.E. the President of Burkina Faso, Blaise Compaore; Secretary-General of the Norwegian Red Cross, Mr. Svein Mollkleiv; Sverre Lodgaard, Director, NUPI
NISAT Seminar, NUPI in cooperation with the Norwegian Red Cross, Norwegian Church Aid, the International Peace Research Institute
- 23.04 On the Issue of Korean Reunification**
Professor Chung-In Moon, Yonsei University, South Korea
- 23.04 European Security Organisations – Three Europes, Three Philosophies**
Ola Tunander, PRIO
- 23.04 Fredagsseminaret: Valget i Tyrkia nylig og konsekvensene**
Sefa Yürükel
- 28.04 Membership for Cyprus in the European Union – with or without a Solution to the Conflict?**
Leonidas Pantelides, Ambassador of the Republic of Cyprus to Sweden, accredited to Norway
- Mai**
- 05.05 Midtøsten-nettverk**
- 06.-07.05 Caucasus: Ethnicity Geopoliticized?**
Director Sverre Lodgaard, NUPI; Dr. Christoph Zürcher, Freie Universität, Berlin; Director Willy Olsen, Statoil, Stavanger; Dr. Elkhon Mekhtiev, Peace and Conflict Resolution Center, Baku; Dr. Bruno Coppieters, Vrije University, Brussels; Professor Helge Hveem, University of Oslo; Dr. Pavel Baev, PRIO, Oslo; Professor Nadir Devlet, Marmara University, Istanbul; Helge Blakkisrud, NUPI; Professor Raoul Motika, Heidelberg University; George Khelashvili, Foreign Policy Research and Analysis Center, Ministry of Foreign Affairs, Tbilisi; Dr. Edmund Herzig, University of Manchester
- 07.05 Teoriseminar: Hegemoni og makt i internasjonal politikk**
Torbjørn Knutsen, Universitetet i Trondheim
- 10.05 Georgia on the Eve of the Parliamentary Elections**
George Khelashvili, Senior Policy Analyst at the Georgian Ministry of Foreign Affairs
- 10.05 Nordisk flerbrukshelikopter og kamphelikopter for Forsvaret?**
Major Kjell Martinsen, oberstløytnant Pål Bjørn Alfheim
- 26.05 Gender as a Tool for the Analysis of the Human Security Discourse in Africa**
Dr. Heidi Hudson, Senior Lecturer in the Department of Political Science, University of the Orange Free State and Research Associate of the Institute for Security Studies in Pretoria, South Africa
- 28.05 Fredagsseminaret: Caste Politics, Police Administration and Corruption in Bihar State (India)**
Amit Shrivastava, NUPI
- Juni**
- 09. 06 Verdens Handelsorganisasjon (WTO) – utfordringer foran en ny forhandlingsrunde**
Statssekretær Jarle Skjørestad, UD; Bernard Hoekman, Verdensbanken; seniorrådgiver John Race, Statens næringsmiddeltilsyn; seniorforsker Ole

Kristian Fauchald, Juridisk Fakultet, Universitetet i Oslo; stortingsrepresentant Terje Johansen, Venstre; Helene Bank, Forum for utvikling og miljø; Arne Melchior, NUPI

17.06 The Process of Empowerment Initiated by Lebanese Displaced Women

May Hazaz, Director of the School of Social Studies, St. Joseph University, Beirut, Lebanon

21.06 Internseminar: Presentasjon av tre IP-artikler:

Norsk sørpolitikk som diplomati

Iver B. Neumann, NUPI

Den norske modellen: Stat og samfunn hånd i hånd til fremme av Norge

Bernt Bucher-Johannessen, Forskningsdagene, Norges forskningsråd

Suvereniteten som forsvant. Norsk bistand fra stat til folk

Kjetil Visnes, NUPI

Kommentar: Aslak Bonde, Aftenposten

22.06 Bokpresentasjon: Euroen og den norske kronen skjebne

Professor Arne John Isachsen, BI/NUPI;

Ole Bjørn Røste,

Kommentar: Senterpartiets nestleder Åslaug Haga

September

03.09 The European Constitutional Transformation

Marlene Wind, København Universitet

08.09 Midtøsten-nettverk

15.09 Palestinian Refugees in Lebanon, Suffering through Peace. Women's Law: Palestinian Refugee Women, Achieving Survival

Ms. Olfat Mahmoud, Director of

Women's Humanitarian Organisation, Borj al-Barjeb refugee camp, Lebanon

16.-17.09 Conflict and Development

Hilde Frafjord Johnson, Minister of International Development and Human Rights; Director Sverre Lodgaard, NUPI;

Chairman Elling Tjønneland, NFU; Professor Mark Duffield, University of Leeds;

Espen Barth Eide, Director of the UN Programme, NUPI; Dr. Ibrahim Ag

Youssef, UNDP; Kåre Lode, University of Tromsø; Marianne Heiberg, NUPI;

Dr. Edgar E. Guiterrez-Espelata;

Professor Nils Petter Gleditsch, PRIO;

Desmond McNeil, SUM; Professor

James Mayall, Cambridge University;

Professor Øyvind Østerud, University of

Oslo; Susan Woodward, Centre for De-

fence Studies, King's College, London;

Professor Astri Suhrke, CMI; Professor

Jean-Paul Azam, Université Toulouse I;

Arne Melchior, Director of the Economy

Section at NUPI; Olav Stokke, NUPI; Special

Advisor Jan Egeland, Norwegian

Red Cross; Editor Foreign Affairs, Nils

Morten Udgaard, Aftenposten; Profes-

sor Terje Tvedt, Centre for Development

Studies, University of Bergen

I samarbeid med Norsk forening for utviklingsforskning. Finansiert med støtte fra Norges forskningsråd og Utenriksdepartementet.

17.09 Teoriseminar: Globalisation, Security and the Democratic Peace

Professor Ian Clark, University of Wales at Aberystwyth

30.09 Europeisering av sikkerhetspolitikken: NATO og OSSE i EU-prosessens gravitasjonsfelt

Martin Sæter, NUPI

I samarbeid med Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)

Oktober

01.10 Fredagsseminaret: Internasjonalisering, produktivitet, kunnskap og FoU

Leo Andreas Grünfeld, NUPI

06.10 Globalisation and Human Rights: A Social Dimension in the WTO?

Arne Melchior, NUPI; Bjørne Grimsrud, Fafo; Leonard Larsen, LO; Ove Thorsheim, UD; Tone Lauvdal, Redd Barna; ambassadør Shri Nirutan Sen, Den indiske ambassade

11.10 The Johan Jørgen Holst Memorial Lecture: Major Challenge of the Next Millenium
President Jimmy Carter

13.10 Midtøsten-nettverk

14.-15.10 Militærmaktseminaret 1999: Bruk av militærmakt i det 21. århundre

Flaggkommandør Jan Reksten, sjef Forsvarets stabsskole; professor Ole Wæver, Universitetet i København; leder for FN-programmet Espen Barth Eide, NUPI; kommandørkaptein Inge Tjøstheim, Forsvarets stabsskole; avdelingssjef Paul Narum, FFI; oberstløytnant Kjell Ove Orderud Skar, FFI; kaptein Håvard Klevberg, NUPI; forsker Ståle Ulriksen, NUPI; ekspedisjonssjef Svein Efstestad, FD; oberst Tom H. Knutsen, sjef Luftkrigsskolen; direktør Sverre Lodgaard, NUPI

15.10 From 'Velvet Revolution' to European Integration – Central-European Development and Prospects

Editor Per Egil Hegge, Aftenposten; Professor Kristian Gerner, University of Uppsala; Professor György Granasztói, Institute for Central European Studies; Professor Bogdan Mach, Polish Academy of Sciences; Deputy Foreign Minister Otto Pick, The Czech Republic
I samarbeid med Network for Czech Studies

25.-26.10 Lysebu-seminaret: Norsk forsvarspolitik

Brigader Sverre Diesen, FO; forsker Tom Kristiansen, IFS; stortingsrepresentant Bjørn Tore Godal; general Ola Aabakken, Forsvarets høgskole; direktør Nils Holme, FFI; flaggkommandør Per Ottesen, FO; forsker Iver Johansen, FFI; general Gullow Gjeseth; forsker Espen Barth Eide, NUPI; stortingsrepresentant Hans B. Røsjorde; forsker Ståle Ulriksen, NUPI; forsker John K. Skogan, NUPI; daglig leder Jon Bingen, Europa-programmet; general Martin Vadset; ekspedisjonssjef Svein Efstestad, FD; direktør Kåre Willoch, FNI

29.10 I dag Japan, i morgen Europa? Betydningen av den kommende eldrebølgen
Forsker Per Richard Johansen, Statistisk sentralbyrå

November

02.11 Is the 'Bedemé' Triangle so Important? Reflections on the Ongoing Eritrean/Ethiopian Conflict and the Implications for Stability in the Horn of Africa

Dr. Sharif Harir (dr. philos. social anthropology)

03.11 Midtøsten-nettverk

- 05.11 Globalization and the State**
Michael Zürn, The University of Bremen
- 08.11 Kvinnlige officerare i den svenska försvarsmakten, igår, idag och imorgon**
Anders Berggren, forsker ved den svenske Forsvarshögskolans lederskapsinstitution; kaptein Petra Arrenäs, Den svenske Forsvarsmaktens Högkvarter.
Isamarbeid med PRIO
- 12.11 Fredagsseminaret: Quo Vadis Kosovo?**
Espen Barth Eide, NUPI og Tore Tanke Holm, NUPI
- 17.11 Turkey in a Global-Local Perspective**
Director Sverre Lodgaard, NUPI; Prof. Dr. Martin Sæter, NUPI; Ambassador Mustafa Aksin, Secretary-General of the Business Council of Black Sea Economic Cooperation; Vice-President Willy H. Olsen, STATOIL's Corporate Strategy Unit; Prof. Dr. Dogan Altinbilek, Director General of State Hydraulic Works of Turkey (DSI); Espen Barth Eide, NUPI; Jon Rud, Chairman of the Human Rights Committee, Norwegian Bar Association; Prof. Dr. Mümtaz Soysal, Faculty of Political Sciences, Ankara University; Odd Berner Malme, Assistant Commissioner of Police, Head of Criminal Intelligence Division, Oslo Police; Erdogan Eser, Police Superintendent, Office for Forensic Operations at the Narcotics Section, Turkish General Directorate for Security
- 18.11 The World Commission on Dams. A New Approach to Global Problem-Solving?**
Mr. Achim Steiner, Secretary-General of the The World Commission on Dams (WCD); Mr. Olav Kjørven, Political Advisor in the Norwegian Ministry of Foreign Affairs
- 18.11 Norsk-polsk workshop: Facing Russia**
Senter for Russlandsstudier, NUPI
- 19.11 Teoriseminar: Gender and Global Restructuring: Sightings, Sites and Resistances**
Dr. Marianne Marchand, University of Amsterdam
- 24.11 What's the Future of Democracy in Pakistan?**
Ms. Benazir Bhutto, leader of the opposition Pakistan People's Party
- 26.11 Europa-seminar: A Genealogy of the Norwegian 'no' to Europe**
Forsker Iver B. Neumann, NUPI
- Desember**
- 07.12 Presseseminar i forbindelse med valgene**
Senter for Russlandsstudier, NUPI
- 10.12 Teoriseminar: A 'Conservative' Tradition in International Relations: Realism and the English School**
Dr. Jennifer Welsh, Somerville College, Oxford
- 16.12 The rebirth of bankruptcy institution in Russia: 1993-2000**
Kirill Jankov
NFR-finansiert samarbeidsprosjekt med IGPI, Moskva
- 20.12 Kiril Koktysh, MGIMO, Belarus**

NUPIs medarbeidere i 1999

Direktør

Lodgaard, Sverre
mag.art.(statsvit.)

Assisterende direktør

Melchior, Arne
dr.polit. (sos.øk.), leder for Seksjonen for internasjonal økonomi

Forskere – fast ansatt

Angell, Valter
cand.oecon.

Andvig, Jens Chr.
dr.philos. (sos.øk.)

Bjørge, Tore
Doctor (Leiden)

Eide, Espen Barth
cand.polit. (statsvit.), leder SIP II

Heiberg, Marianne
dr.philos./Ph.D. (sos.antr.), LSE

Heradstveit, Daniel
dr.philos. (statsvit.)

Neumann, Iver B.
D.Phil. (statsvit.), Oxford

Melby, Svein
cand.polit. (statsvit.)

Sjaastad, Anders C.
mag.art.(statsvit.)

Skar, Harald O.
D.Phil. (sos.antr.), Oxford

Skogan, John K.
mag.art.(statsvit.)

Stokke, Olav
mag.art.(statsvit.)

Sæter, Martin
dr.philos.(statsvit.)(pensjonist)

Forskere – prosjekt-ansatt

Blakkisrud, Helge
cand.polit. (statsvit.), leder for Senter for Russlandsstudier

Flikke, Geir
cand. philol. (russisk) (permisjon fra 01.08-)

Fossum, Geir Espen,
cand. polit. (statsvit.) (01.09-31.12)

Friis, Karsten
M.Sc. (international relations), cand. polit. (statsvit.)(-15.01)

Godzimirski, Jakub M.
Ph.D. (sos.antr.)

Græger, Nina
cand. polit. (statsvit.) (-1.11)

Holmen, Bengt
cand. polit. (statsvit.)(-30.11)

Karamé, Kari
mag.art.(etnologi)

Krokan, Anita Kristensen
cand.polit. (sos.øk.)(-31.07)

Nauni, Anila
cand. polit. (sosiologi) (01.10-)

Nustad, Knut G.
Ph.D. (Cambridge) (15.03-)

Risnes, Brynjulf
cand.jur.

Rønnefeldt, Carsten
cand. scient. (statsvit.)(-30.04)

Skorve, Johnny
cand.real. (geografi)

Skyner, Louis
M.A. (historie) (01.08-)

Thune, Henrik
cand. polit. (statsvit.) (permisjon fra 15.08-)

Tryggestad, Torunn
cand. polit. (statsvit.) (permisjon til -31.07)

Ulriksen, Ståle
cand.polit. (sammenliknende politikk)

Wiig, Henrik
cand.oecon.

Yürükel, Sefa Martin
cand.polit. (-30.04)

Forskere i II-stilling

Berdal, Mats
dr. polit. (statsvit.)(20%) (-31.07)

Carlsnaes, Walter
Professor, Dep. of Government, Uppsala Universitet (20%)

Fagerberg, Jan
D.Phil. (økonomi), Sussex (20%)

Isachsen, Arne Jon
Ph.D. (økonomi), Stanford, professor i internasjonal økonomi, BI (20%)

Gjesteforskere

Buesher, Gabriella
M.A. (statsvit.) (-30.04)

Rozina, Jekatarina
M.A. (økonomi) (05.11-24.12)

Van Dassen, Lars

Doktorgradsstipendiater

Grünfeldt, Leo A.
M.A., cand.polit. (sos.øk.)

Græger, Nina
cand. polit. (statsvit.)(1.11-)

Maurseth, Per Botolf
cand.oecon.

Rieker, Pernille
cand. polit. (statsvit.)

Røste, Ole Bjørn
cand.polit./siviløkonom (50%)(01.07-)

Sending, Ole Jacob*M.A. (statsvit.)***Visser, Reidar***cand.polit. (sammen-
liknende politikk)***Militær-/politi-
stipendiater****Buø, Jørn***oberstløytnant, påtroppende
militærattaché i Moskva
(16.08-)***Holm, Tor Tanke***cand. mag., politistip.,
politiinspektør***Klevberg, Håvard***cand.phil. (historie),
militærstip., kaptein i
Luftforsv. (-30.11)***Vit.ass.****Brookes, Christina J.***M.Phil. (statsvit.) (01.02.-
19.02)***Harstad, Bård N.***cand.oecon. (01.11-31.12)***Osland, Kari***cand. mag., (statsvit.) (01.09-)***Telle, Kjetil***cand.mag., (sos.øk.) (01.12-
31.12)***Studentstipendiater****Baumann, Marte Cecilie***statsvit., (01.08-)***Bendiksby, Trygve***statsvit.***Bertiniussen, Gudrun***antropologi (01.09-)***Devold, Thomas***statsvit. (01.01-)***Eikrem, Tom***statsvit. (-30.06)***Ekker, Ingrid Kvammen***statsvit. (01.08-)***Espgren, Astrid***statsvit. (-01.05)***Fossum, Geir Espen***statsvit. (-31.08)***Flætø, Jan***statsvit. (01.11-)***Haaland, Hege***statsvit. (15.08-)***Shrivastava, Amit***historie (-30.06)***Sjølje, Øystein***sos.øk. (01.02-30.06)***Solhjell, Bård Vegard***statsvit.***Sunder, Anita***antropologi (01.03-31.08)***Telle, Kjetil***so.øk. (01.08-30.11)***Tyldum, Guri***sammenliknende politikk
(-15.02)***Vik, Jostein***statsvit. (01.01.-30.06)***Visnes***Kjetil, statsvit.***Wilhelmsen, Julie***statsvit., (-31.05)***Info.medarbeidere****Dahl-Gulliksen, Ole***layout og produksjon***Egge Grung, Torill***informasjonsrådgiver***Gustavsson, Tore***bibliotekar***Henriksen, Hazel***bibl. ass. (deltid)***Hermansen, Dagfrid***bibl. leder (70%)***Nord, Erik***cand.jur. (pensjonist)***Poppe, Sophie***bibl. ass. (-18.01)***Risvik, Jan***informasjonsmedarbeider**(red. sekr., info, salg)***Sand, Vibeke Lindeberg***konsulent***Struksnes, Eilert***red. sekretær***Windheim, Ivar***skoleinformasjon, redaktør
HHD, Web-redaktør***Administrasjonen****Andreassen, Jonny***økonomikonsulent***Camerer, Eva***resepsjon (-07.02)***Harket, Hilde Totland***cand.mag., program-
koordinator (permisjon til
31.08)***Høvik, Liv***sekretær***Håkansson, Margareta***kantine***Isene, Anne***resepsjon (06.04-)***Myhrenge, Sølvi***resepsjon (permisjon)***Olaisen, Elin***instituttsekretær***Osland, Kari***cand.mag., program-
koordinator
(-31.08)***Rysstad, Tor Arne***IT-konsulent***Skarsjø, Jack***IT-ansvarlig***Strand Muss, Tone***sekretær (50%)***Thingelstad, Grete***adm.sjef***Tjølsen, Inger Berit***sekretær***Sivilarbeidere****Andersen, Magne Bruun***(-25.01)***Kjelstrup, Christian (-01.09)***Nilsen, Sindre Darre (11.01-)***Svindal, Lars (-15.10)***Øverland, Indra N. (07.12-)*

■ Til NUPIs hjemmeside

